

Stasys Girėnas

Stasys Girėnas

LIETUVOS PREZIDENTAS ITALIJOJE

Aptarti Lietuvos integracijos į Europos Sąjungą ir NATO klausimus, dvišalius Lietuvos ir Italijos ryšius liepos 16 d. su darbo vizitu į Romą vyko Prezidentas Valdas Adamkus.

Kaip praneša ELTA, Lietuvos vadovą priėmė Italijos prezidentas Carlo Azeglio Ciampi, Ministras pirmininkas Silvio Berlusconi, Senato pirmininkas Marcello Pera ir Deputatų rūmų pirmininkas Pjeras Pier Ferdinando Casini. Tai jau trečias V.Adamkaus vizitas į šią Pietų Europos valstybę.

Vizito išvakarėse, kaip praneša ELTA, būsimų pokalbių temas šalies vadovas aptarė su Italijos ambasadoriumi Lietuvoje Bernardo Uguccioni. Pokalbio metu V.Adamkus pabrėžė, jog Italijos vaidmuo bus itin svarbus ratifikuojant stojimo į ES ir NATO sutartis. Šis procesas vyks 2003 metų antrąjį pusmetį, tuo metu ES pirminkaus būtent Italija.

Italija yra šių organizacijų senbuvė: nuo 1949-ųjų NATO, o nuo 1951-ųjų - ES narė. Lietuvos vadovas taip pat atkreipė dėmesį, jog Italija ypač aktyviai dalyvauja Konvento dėl ES ateities darbe.

Pasak Prezidento patarėjo Egidijaus Meilūno, Romoje aptariant dvišalius Lietuvos ir Italijos reikalus, V.Adamkus ragino italus Lietuvoje daugiau investuoti, aktyvinti prekybinius ryšius. Šiuo metu iš Italijos įsivežame prekių beveik tris kartus daugiau nei patys eksportuojame į šią šalį.

Pagal importo apimtis Italija - ketvirta importo partnerių sąrašė ir antra po Vokietijos tarp ES šalių. Tuo tarpu pagal išvežamos produkcijos kiekį Italija yra tik keturioliktoje vietoje.

Aukščiausiu lygiu Romoje buvo aptartas Lietuvos ambasadados atgavimo klausimas, kultūrinio bei karinio bendradarbiavimo aktyvinimas, teigė Prezidento patarėjas.

Iš Romos V.Adamkus išvy-

ko su darbo vizitu į Čekiją. Prahoje Lietuvos vadovas pasakė kalbą "Laisvės/Laisvosios Europos radijo" valdytojų (Broadcasting Board Governors - BBG) konferencijoje. Lietuvos vadovas taip pat susitiko su Čekijos Ministru pirmininku Vladimiru Špidla ir Čekijos Respublikos Vyriausybės įgaliotiniu NATO viršūnių susitikimo parengimui ambasadoriumi Aleksandru Vondra.

Į Vilnių Prezidentas grįžo liepos 19 dieną.

Beje, tai ne paskutinė V.Adamkaus kelionė šį mėnesį. Liepos 26-28 dienomis Lietuvos vadovas Austrijos mieste Zalcburge dalyvaus Austrijos, Portugalijos ir Baltijos šalių prezidentų susitikime.

ELTA

DIRVOS SKAITYTOJAMS IR BENDRADARBIAMS pranešame, kad *Dirva* atostogaus nuo liepos mėnesio 28 dienos iki rugpjūčio 11 dienos imtinai. Priešatostoginis numeris išeis liepos 30 d., o poatostoginis - rugpjūčio 20 dieną. Redakcijai ir administracijai prašome siųsti medžiagą bet kada, kad būtų galima paruošti laikraštį poatostoginei laidai. **Tuo metu visiems atostogaujantiems linkime malonios vasaros!**

Eilė drąsių lakūnų yra perskridusių iš Amerikos Europon Atlanto vandenyną. Bet Darius ir Girėnas praneša tuos didvyrius tragiška savo skridimo pabaiga. Nugalėjusiu klaukų vandenyną, pasiekusiu Europos sausumą, juodu žūsta arti slenkščio savo pirmosios tėvynės, kurios garbei buvo skyrusiu savo pavojingą kelionę. Jų ypatinga žygio didybė - jų tragiškoji mirtis. Ryžos, kad Lietuvos vardas garbėn pakiltų pasaulio akyse. Lietuvių tauta nepamirš Dariaus ir Girėno gyvybių aukos.

A. Smetona,

Lietuvos Valstybės Prezidentas

Kaunas, 1934 m. spalio 9 d.

RUSIJA SUDARO DARBO GRUPĘ KARALIAUČIAUS REIKALAMS

Maskva, liepos 15 d. (PAP-ELTA). Neseniai paskirtas Rusijos prezidento Vladimiro Putino atstovas Karaliaučiaus reikalams Dmitrijus Rogozinas pirmadienį laikraštyje "Izvestija" išspausdintame interviu pareiškė, kad ketinama sudaryti darbo grupę, spręsiančią šio regiono problemas, praneša PAP-ELTA.

Pasak Valstybės Dūmos tarptautinių reikalų komiteto pirmininko D.Rogozino, ši grupė bus sudaryta jau šią savaitę. Joje dirbs visų ministerijų, į kurių kompetenciją įeina su Karaliaučiaus sritimi susijusių klausimų sprendimas, atstovai. Grupė turi parengti Rusijos poziciją derybose su Europos Sąjunga.

Istojus į ES Lenkijai ir Lietuvai, dviem šalims, su kuriomis ribojasi Karaliaučiaus sritis, milijonas jos gyventojų turės gauti tranzito vizas, kad galėtų nuvažiuoti į kitus Rusijos regionus. Maskva tam priešinas ir reikalauja, kad kaliningradiečiams ES padarytų vizų režimo išimtį. Briuselis nesutinka ir siūlo

pigias bei lengvai prieinamas vizas.

"Mūsų pozicija aiški, - pareiškė D.Rogozinas interviu laikraščiui "Izvestija". - Rusijos piliečiai turi turėti galimybę keliauti po savo šalies teritoriją be vizų". Rusija siūlo, kad jie per Lietuvą važiuotų užplombuotuose vagonuose arba specialiais koridoriais.

Paklaustas, ar ne geriau būtų pasinaudoti ES pasiūlymu ir siekti liberalaus bei kuo palankesnio vizų režimo, D.Rogozinas atsakė, jog šie dalykai "vienas kitam neprieštarauja".

"Galima ir šitaip. Aš irgi manau, jog derybose su ES reikia numatyti terminą, iki kurio Europoje bus sukurta bendra bevizė erdvė, kurios dalis bus Rusija. Bet pirmiausia reikia išspręsti Karaliaučiaus problemą", - teigė jis.

Deputatas nacionalistas, praeityje ne kartą skelbęs griežtus pareiškimus Lietuvos ir Lenkijos adresu, šį sykį kalbėjo apie savo šaknis Lietuvoje ir Lenkijoje bei ryšius su Mickevičių gimine.

"Taip, mano senelė buvo kilusi iš neturtingos lenkų bajorų šeimos", - pripažino Rusijos parlamento žemųjų rūmų tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ DAUGINSIMĖS PAGAL ĮSTATYMĄ?

Vilnius, liepos 9 d. (ELTA). Biblijiniai žodžiai “veiskitės ir dauginkitės” netrukus gali įgyti teisinį pagrindą. Seimo posėdžių sekretoriате įregistruotas Reprodukcinės sveikatos įstatymo projektas. Šis teisės aktas grindžiamas dviem esminiais principais - teise į reprodukcinės sveikatos priežiūrą ir teise į reprodukcinį apsisprendimą, praneša ELTA.

Reprodukcinės sveikatos įstatymo projektas parengtas dar 1996 metais Šeimos sveikatos priežiūros įstatymo pagrindu. Rengiant jį, remtasi nevyriausybinių organizacijos Šeimos planavimo ir seksualinės sveikatos asociacijos sukaupta patirtimi, kitų nevyriausybinių organizacijų pasiūlymais, tarptautinių organizacijų rekomendacijomis. Projektas ilgai neteiktas Seimui, būgštaujant dėl konservatyvaus katalikiškos Lietuvos visuomenės požiūrio į reprodukinius dalykus.

Prie pagrindinių žmogaus reprodukinių teisių projekte priskiriama teisė į šeimos planavimą, saugų nėštumą ir gimdymą, dirbtinį apvaisinimą, medicininį abortą, reprodukcinės sveikatos priežiūrą ir apsaugą, laisvę nuo diskriminacijos dėl seksualinio gyvenimo, švietimą ir naujas technologijas šioje srityje.

Projekte kaip vieną iš šeimos planavimo metodų siūloma įteisinti ir savanorišką chirurginę vyrų ir moterų sterilizaciją. Tai iki šiol Lietuvoje nebuvo praktikuojama. Vakarų valstybėse, JAV šiuo metodu naudojasi tiek vyrai, tiek moterys.

Projekte išsamiai reglamentuojamos sąlygos, kurias atitikę asmenys galės prašyti sterilizacijos.

Įstatymo projekte taip pat nustatyta nėštumo nutraukimų, abortų tvarka. Iki šiol Lietuvoje medicininiai abortai buvo reglamentuoti tik Sveikatos apsaugos ministro įsakymu.

Naujasis teisės aktas numato dirbtinį apvaisinimą, kuris turės būti reglamentuotas atskiru įstatymu.

Reprodukcinės sveikatos įstatymo projektą rengė Šeimos planavimo ir seksualinės sveikatos asociacijos sukurta neformali darbo grupė.

Seimo nariai kol kas nesiima komentuoti naujojo įstatymo projekto, tačiau mano, kad po svarstymų Seime jis galės gerokai pakisti, galbūt bus atsisakyta atskirų jo nuostatų.

Tikėtina, kad Reprodukcinės sveikatos įstatymo projektas bus svarstomas Seimo rudens sesijoje.

■ TRYNUKŲ SUSILAUKUSIAI ŠEIMAI - 15 TŪKST. LITŲ PAŠALPA

Panevėžio rajono daugiavaikai Danutės Utakienės ir Arūno Dabranavičiaus šeimai, prieš savaitę susilaukusiai trynukų, Vyriausybė skyrė 15 tūkst. litų vienkartinę pašalpą.

Panevėžio rajono Vadaktėlių kaimo gyventojai iki gimstant trynukams jau augino du sūnus - šešerių metų Artūrą ir dar dvejų metų neturintį Donatą. Šeima buvo įsitikinusi, kad gims dvyniai, todėl trynukai - trys berniukai - tiek tėvams, tiek medikams buvo didelė staigmena.

Abu tėvai, kaip praneša ELTA, yra bedarbiai, sunkiai verčiasi, gyvena nuomojamame bute, todėl Vyriausybės skirta pašalpa jiems labai pravers.

■ ĮSTATYMAS PAGERINS VAIKO TEISIŲ APSAUGĄ

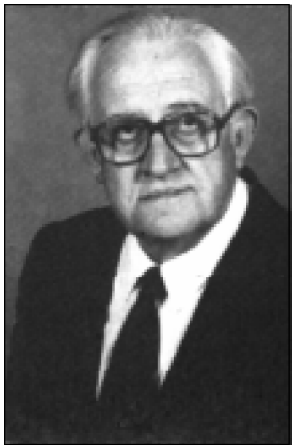
Vaiko ir jaunimo teisių apsaugą savivaldybės teritorijoje siūloma priskirti valstybės perduotoms savivaldybės funkcijoms. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas Aloyzas Sakalas tikisi, kad priėmus tokią jo Seimo posėdžių sekretoriате įregistruotą Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo projektą, būtų suvienodinta šioje srityje taikoma praktika ir pagerėtų vaiko teisių apsauga Lietuvoje, praneša ELTA.

Projekte numatoma, kad valstybinės (perduotos savivaldybėms) funkcijos yra vaikų ir jaunimo teisių apsauga, savivaldybės teritorijojegyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi bendrojo lavinimo ar kitokioje švietimo sistemos mokykloje užtikrinimas.

Pasak A. Sakalo, vaikų ir jaunimo teisių apsauga yra viena sudėtingiausių problemų, kuri šiuo metu nėra efektyviai Lietuvoje įgyvendinama. Jo nuomone, vaiko teisių apsaugos problemų koordinavimas valstybės lygiu nėra pakankamas, daug problemų kyla organizuojant vaiko teisių apsaugą savivaldybės lygmeniu. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas pastebi, kad kai kurios savivaldybės iki šiol neturi specialių vaiko teisių apsaugai skirtų tarnybų, nepakankamai skiriama etatų, tarnybos nepakankamai efektyviai vykdo joms priskirtas funkcijas.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

Liepos mėnuo prasidėjo svarbiais įvykiais Afrikos kontinente. Pietų Afrikos vyriausybė sukviėtė Afrikos valstybių vadus į Durban miestą svarstyti kaip užbaigti įsisenėjusią Afrikos Vienybės organizaciją ir įsteigti naują Afrikos sąjungą, kuri būtų demokratiškai tvarkoma, įvestų visame žemyne ekonomines ir taikias reformas. Afrikos vadų suvažiavime dalyvavo 30 valstybių vadų. Buvo pripažinta, kad senoji Afrikos Vienybės sąjunga buvo tinkama kolonijų užbaigimo dienomis, tačiau dabar, kai Afriką valdo patys afrikiečiai, reikia keisti taktiką, ieškoti naujų kelių.

JAV prez. G. Bush ir Nigerijos prez. O. Obasanjo Aštuonių didžiųjų grupės valstybių konferencijoje Kananaskis kurorte, Kanadoje, kur buvo pažadėta Afrikos valstybėms bilijonų dolerių parama ekonominėms ir demokratinėms reformoms įgyvendinti.

AP

GIMĖ AFRIKOS SĄJUNGA

našlaičiais laikyti jaunuolius iki 15 metų amžiaus, kaip daro daugelis vyriausybių.

Pietų Afrikos respublikoj vykusiame Afrikos vadų suvažiavime pirmuoju Afrikos Sąjungos pirmininku buvo išrinktas Pietų Afrikos dabartinis prezidentas Thabo Mbeki, nors vadu labai trško tapti ilgameitis Libijos diktatorius Muammar Gadhafi, nors Libijoje jau 30 metų nebuvo jokių balsavimų. Iš 53 Afrikos valstybių tik Pietų Afrika, Senegal ir Nigerija yra turėjusi demokratinius rinkimus. Konferencijos atidarymo kalboje tai pabrėžė P. Afrikos prezidentas Mbeki, pasakęs, kad Afrikai reikia demokratinės sistemos, reikia baigti korupciją, žmogaus teisių laužymą. Nepriklausomybė negali tapti skydu demokratinėms teisių laužymui pridengti, pasakė jis. Konferencija buvo užbaigta dideliame Durbano sporto stadione, kur delegatai kartu su liaudimi šoko, giedojo konferencijoje sugalvotą Afrikos Sąjungos himną. Atvirai kai kurias Afrikos šalis kritikavo Jungtinių Tautų gen. sekreto-

jos, nebėra kolonijų, teka nauja aušra afrikiečiams. Minia jo žodžius sutiko labai šiltai, nes jis anksčiau konferencijos salėje žadėjo paremti afrikiečių išdus Libijos pinigais. Daugelis delegatų pabrėžė savo kalbose, kad Afrikai svarbios Vakarų šalių investicijos, tačiau dar svarbesni yra žmogaus teisių klausimai, demokratinė valstybių valdžios sistemos, žmogaus teisės, taika ir saugumas. Didelę reikšmę delegatai skyrė Afrikos Sąjungos Saugumo tarybos įsteigimui. Tarybos narių bus 15. Jie keisis ir turės teisę siųsti bendrą sąjungos kariuomenę nuraminti brolių žudikus karus, genocidą ir karo nusikaltimus.

Daug delegatų kalbų lietuvių Sąjungos “naująją partnerystę” ekonominei plėtrai išvystyti. Nustatyti sudėtingi įstatai, kurie įpareigoja narius prižiūrėti vienas kitą. Suvažiavimo prezidentas neįsileido nė vieno Madagaskaro atstovo nes, kaip žinoma, ten du kandidatai tvirtina laimėjimą rinkimus. Amerika ir Prancūzija jau pasirinko ir pripažino laimėtoją, tačiau Afri-

rius Kofi Annan, nors ir jis neminėjo valstybių ar jų vadų, kurie sėdėjo su visais kitais konferencijos salėje. Visi suprato, kad jis kalba apie Zimbabvę, Swaziland ir Eritrėją, kur žurnalistams draudžiama kritikuoti prezidentus ar premjerus. Afrikos Sąjungos nariai nutarė įsteigti jungtinę kariuomenę, kuri prižiūrės taiką, sustabdys civilinius karus, sukilimus. Bus įsteigtas bendras Sąjungos parlamentas, taikos ir saugumo taryba, bus centrinis bankas ir įsteigta bendra valiuta.

Afrikos Sąjunga paskelbė, kad senosios organizacijos skolos bus perimtos ir sumokėtos. Libijos vadovas Gadhafi sporto stadione iškėlęs kumštį šaukė, kad nebėra daugiau vergi-

kos Sąjunga pabrėžia, kad ji reikalaus aiškaus demokratiškai išrinkto vadovo. Libijos vadeiva Gadhafi padovanojo įsiskolinusioms Afrikos šalims apie 3 milijonus dolerių ir siūlė įsteigti Afrikos Sąjungos centrą Libijoje, išrenkant Sąjungos prezidentą ne vieneriems bet penkeriems metams. Stebėtojai sako, kad šiuos Libijos siūlymus konferencijos vadovai įsidėjo į biurokratinį stalčių, neatmesdami per daug aiškiai Libijos siūlymų, bet ir jų nebekeldami konferencijos darbotvarkėje. Sąjungos prezidentas Mbeki pasakė: “Per savo veiksmus mes parodysime pasauliui, kad esame demokratijos kontinentas”.

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$40.00, first class - \$63. Single copy - 75 cents. Air mail overseas - \$115.00.

Prenumerata metams - \$40.00, pusei metų - \$25.00, pirma klase - \$63. Oro paštu į užsienį metams - \$115.00. Atskiro numerio kaina - 75 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

LAKŪNŲ ŽYGIS - LIETUVOS GARBEI

Liepos 17 d. buvo 69 metai, kai mūsų drąsieji tautos lakūnai Darius ir Girėnas tragiškai žuvo nuskridę 6,411 kilometrų nuo New York miesto. Katastrofa ištiko prie Rosenthal, 60 kilometrų nuo Stargardo. Aiškinama, kad lėktuvas, skrisdamas pilnu greičiu, užkabino medžių viršūnes, nes oras tuo metu buvo labai blogas: lijo, plaukė žemi debesys, rūkas ir labai tamsu.

Darius ir Girėnas savo žygiu, paaukoję gyvybes, liko mūsų tautoje didžiais pavyzdžiais, kurie skatina mus nugalėti kliūtis ir atlikti Lietuvai kitus didžius darbus. Jie anuo metu nugalėjo didžiulę erdvę virš Atlanto, kuo negalėjo pasigirti daugelis tautų. Jų žuvimas iškelia jų žygio didingumą ir niekad neeis mums užmiršti savo didvyrių. Pasaulio spauda tada rašė apie jų išskridimą ir žuvimą ir savo vedamaisiais straipsniais aukštai vertino jų skridimą, patriotiškumą ir buvo reiškiamos užuojautos lietuvių tautai.

Štai *Associated Press* žinių agentūra skelbė, jog aviacijos žinovus nustebino Lituanikos skrydžio tikslumas. “Vartodami tik kompasą ir be modernių skridimo įrengimų, lakūnai valdė Lituaniką tiesiausioj kryptij į skridimo tikslą. Drąsus jų skridimas suteikė jiems teisę būti priskirtiems prie didžiųjų pasaulio lakūnų”.

“Prieš tokias kliūtis nesudreba tik drąsiausi didvyriai. Darius ir Girėnas išskrido iš šio krašto be jokio išsigarsinimo. Jų instrumentai buvo negeriausi ir jų pasirengimas buvo suvaržytas finansinių trūkumų. Jie turėjo tiktai kompasą, bet lėkė tiesiai, kaip pašto karveliai ir kai žuvo, nei kiek nebuvo nuklydę nuo tikslios kelionės. Jie įrašė garbingą lapą senosios Lietuvos istorijon, lapą, kuriame ir mes, amerikiečiai, jaučiamės turį garbės nors menkai dalyvauti”. (*Boston Globe* vedamasis).

“Gėrėjimasis lietuvių lakūnų drąsa ir apskrumu... susimaišė su gailėsčiu dėl tragiškos pabaigos. Nors juos ištiko pražūtinga nelaimė 400 mylių nuo jų tikslo, Lietuvos sostinės, jų navigacija buvo nuostabiai tiksli, ir, jei ne jų lėktuvo nelaimė, jie būtų įvykdę žymiausią skridimą. Todėl jų žygis, nežiūrint nelaimingos pabaigos, turės aukštą vertę tolimų skridimų pionierių žygiuose ir jų pavardės bus gerbiamos drauge su kitais tragiškais didvyriais nepalijaujamoj žmogaus kovoj su gamta.” (*Chicago Tribune* vedamasis).

Lietuva paskelbė valstybės gedulą dėl lakūnų Dariaus ir Girėno. Jie perskrido Atlantą iš New Yorko ir krito vokiečių miškan tik poros valandų kelio nuo Lietuvos sostinės. Atsižvelgiant į tai, kad jų tikslas buvo suteikti didesnę garbę savo tėvynei, galima sakyti - jų tiksas pasiektas. Sumanytas paminklas Kaune neeis užgesti šių dviejų drąsių vyrų atminimui. ...Mažosios tautos negali eiti varžytinių turtuose ir galybėj su savo kaimynais - imperijomis, bet turi ieškoti pasaulinio pasižymėjimo savo sūnų genijuje ir heroizme. Esama ironijos lakūnų tragedijoj. Du mėnesius jie laukė palankaus oro... Nūnai iš jų žuvimo vietos ateina įrodymas, kad jie vykdė tobulą skridimą per Atlantą... Amerikos lietuvių lakūnų Dariaus ir Girėno trenksmas ir mirtis po tokio puikaus skrydžio sutiktas su užuojauta ir gailėsčiu.” (*The New York Times*).

Panašiai rašė Anglijos, Belgijos, Čekijos, Vokietijos, Danijos, Švedijos, Prancūzijos, S. Rusijos, Ukrainos ir kitų valstybių spauda. Buvę kovotojai dėl Dėdės Samo Prancūzijos karo fronte, nužymėjo naują garbės taką padangėje. Tik mes nebeapjėgiame jų prisiminti ir pagerbti. Tauta, negerbianči savo didvyrių, skirta pražūčiai.

S. Tūbėnas

KOMUNIZMAS LIETUVOJE TIK SPALVĄ PAKEITĖS, BET NENUGALĖTAS

Jis yra lyg viduramžių pasakų **hydra**, kuriai viena galvą nukirtus, jos vietoje 3 naujos išauga. Kol dešinieji demonstravo, mitingavo ir su trispalvėmis po centrinės gatvės vaikščiojo, tai KGB ir partijos kadrai į požemį suлиндę planus kūrė. Kaip perimti į savo rankas bankus, įmones, spaudą, radiją ir televiziją, didžiuosius viešbučius, Seimą ir teisėsaugą. Visą tai į savo ir draugų rankas perėmę, jie diktavo visą ekonominį gyvenimą! Dešiniesiems palikę kolektyvinių ūkių sugriovimą ir Žemės reformą. Be iš anksto numatyto plano tai vykdan, buvo sugriautas Lietuvą ir dalį Rusijos miestų maitinę Lietuvos žemės ūkis. O jo sugriovėjais žmonių pasąmonėje liko dešinieji ir dešiniųjų valdžia.

Lietuva pirmoji pradėjo sėkmingai griauti komunizmą. Taip pat Lietuva buvo beveik pirmoji, kuri vėl komunistus prie valdžios vairo pastatė!! Ir per trumpą laiko tarpą Seimas sugebėjo sukurti tokius įstatymus, kurių šešėlyje galėjo šimtai milijonų be jokių pėdsakų dingti! Ne tik šimtai milijonų galėjo dingti, bet ir Valstybės kontrolė tokiais įstatymais besivadovaudama sugebėjo dingusių šimtų milijonų nerasti. Ir teismai jokių nusikaltimų neįžiūrėti. O jeigu

atsirado koks prokuroras, kuris per daug sąžiningai bandė dirbti, tai beveik prie savo buto durų buvo nušautas. Ir net keliems metams praėjus, jo žudikų net pėdsakai atšalo ir niekuomet nebus rasti.

Buvusieji matydami, kad galima įstatymų specialiai sudarytais plyšiais pasinaudoti, ir savo nusikalstamą praeitį likviduoti! Spaudoje pradėjo atsirasti rašiniai: - “Mes nekalti” - “Ir mes kovojom!”. Atgimimo sąjūdžiui prasidėjus buvo rašoma, kad išsilaisvinimo veikla vyksta plačių A. Brazausko pečių priedangoje. Žinoma, negalima A. Brazausko nuopelnų visai paneigti! Bet tuomet galima paklausti, kad ir bankuose dingusieji milijonai galbūt irgi jo plačių pečių šešėliu pasinaudojo?

Kairieji (užsimaskavę komunistai), savo sėkmės padra-sinti, pradėjo ir istorijos perrašinėjimą. Iš šalies mažumų paraginti, pamatė ir suprato, kad 1941 m. birželio 23 d. sukilimo paskelbta Nepriklausomybės atstatymo deklaraciją paskelbus valstybiniu aktu automatiškai jų buvusią veiklą padarys antivalstybine ir nusikalstama. Prezidentas tą aktą patvirtino, bet kilus mažumų audrai, pradėjo aiškinti, kad tuo yra pagerbiamas vo-

Juozas Žygas

kiečių atėjimas, o ne Nepriklausomybės atstatymas! Seime pasigirdo, kad buvo padaryta klaida. Tas suabejojimas persidavė ir į prezidentūrą. Prezidentas Valdas Adamkus pareiškė, kad žala jau padaryta, kuri parodo, kad saujelės mažumų reksnių balsas yra reikšmingesnis už **tautos balsą**. Tokius lietuvių susvyravimus tie, kuriems Lietuvos Nepriklausomybė yra rakštis po nagu, seka ir mato, kad jų reikimas duoda jų pageidaujamus vaisius. Tai juos paskatina ir toliau savo reikalavimus kelti!

Jeigu Europos sąjunga į tokius mažumų reikalavimus kreipia dėmesį, tai jiems reikia paaiškinti, kad vadinamoji rusų “mažuma” nėra tikra “mažuma”, bet okupantų palikta “penktoji kolona”, kurią buvusieji okupantai gali laisvai atgal į namus parsivežti. Vadinamieji “diplomatai” - turi būti parengti ir žinoti ne tik “diplomatines manieras ir taisykles, bet ir istoriją!

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

Keliais sakiniais

• **JAV Senatas** patvirtino vyriausybės planą paslėpti branduolinių jėgainių atmatas Nevados valstijos Yucca kalnuose apie 90 mylių į šiaurės vakarus nuo Las Vegas.

• **Pakistano** prezidentas Pervez Musharraf paskelbė, kad valstybės demokratiniai balsavimai įvyks spalio mėn. 10 dieną. Bus renkamas parlamentas ir keturių šalies gubernijų savivaldybės.

• **Liepos** mėnesį net 370 Amerikos žydų, daugiausia jaunimo, atvyko kaip imigrantai iš JAV. Juos Ben Gurion oro uoste pasitiko dešiniųjų partijų politikai, panašiai atvykę iš JAV kiek anksčiau, jų tarpe jau buvęs Izraelio premjeras Benjamin Netanyahu. Žydų agentūros vadovybė (Efraim Lapid) pasakė, kad pernai Izraelyje apsigyveno 45,000 žydų iš Amerikos, nebudami teroristų ir jų bombų. Prieš 2 metus naujų imigrantų buvo 60,000. Lapid pasakė, kad Amerikoje gyvena didžiausia žydų grupė, tai

“mūsų strateginis balansas”. Daug naujų piliečių atvyksta iš buvusios Sovietų sąjungos, pareiškė E. Lapid.

• **Turkijoje** susirgo 77 metų premjeras Bulent Ecevit. Tai paskatino pasitraukti iš pareigų kelis koalicinės vyriausybės ministrus. Paties premjero politinė partija (demokratinė kairė) pradėjo bėgti iš koalicinės grupės. Tarp 550 turkų seimo narių tik 96 palaiko premjerą. Turkijos padėtis sukelia rūpesčių ir Amerikai, nes bekalbant apie Irako diktatūrą ir reikalą ją pašalinti, Turkija sudaro strategiškai stiprią vietą, turi sieną su Iraku. Be to Turkija yra vienintelė islamo gyventojų šalis, kuri siekia artimesnių ryšių su Vakarų šalimis, nesijungdama į fundamentalistų judėjimą.

• **Izraelio** vyriausybė patvirtino reikalavimą iš religinių partijų steigti Vakarų krante miestus ir sodybas, kuriose gyventų vien žydų tikėjimo žmonės. Šį reikalavimą yra

pasmerkęs Aukščiausias Izraelio Teismas 2000 kovo mėn. Tačiau stipri dešiniųjų grupė tvirtina, kad sionizmas buvo ir yra Izraelio įsteigimo pagrindas, visos valstybės esencija. Net ir arabai, Izraelio piliečiai, turi suprasti, kad izraeliečiai nori turėti Izraelio žemę savo rankose. Šitokią įstatymą Izraelio seimas turi patvirtinti tris kart, kad jis taptų įstatymu. Užsienio reikalų ministras Shimon Peres pagrasino kovosias prieš tokį rasistinį įstatymą visomis jėgomis, nors jam tektų pasitraukti iš Vyriausybės.

• **Irako** laikraštis “Babil”, kurį leidžia vyriausias Saddam Hussein sūnus Odai, išspausdino straipsnį, kuriame kaltina JAV pasirošimą pulti Irako teritoriją. Jungtinės Tautos nesugebėjo įtikinti Iraką, kad jis įsileistų vėl tarptautinius inspektorius ieškoti slapčių ginklų. Jei Irakas priimtų tuos šnipus į savo žemę, tai už kelių savaičių prasidėtų ataka, rašo (Nukelta į 4 p.)

Antanas Mažeika ir Vaclovas Mažeika, du žymūs Lietuvių Tautinės sąjungos veikėjai, pasitarimo metu Čikagoje. Z. Degučio nuotr.

LIETUVA - PAVYZDYS EUROPOS TARYBOS VALSTYBĖMS

Gegužės pradžioje Vilniuje surengta 110-oji Europos Tarybos (ET) Ministrų Komiteto (MK) sesija neabejotinai buvo sėkminga. Puikus pasiruošimas, aktyvus valstybių narių atstovų dalyvavimas, pranešimai esminiais klausimais, priimti svarbūs dokumentai pateisino valstybių narių lūkesčius. Taip prieš trejetą mėnesių su pirmininkavimu ET MK atsisveikinusios Lietuvos darbas įvertintas šios organizacijos ataskaitoje, praneša ELTA.

Baigdama pusmečio pirmininkavimą, šių metų gegužės 3 dieną Lietuva tarptautinį forumą surengė ne Strasbūre (Prancūzija), kur paprastai du kartus per metus vyksta MK sesijos, bet savo sostinėje Vilniuje. Įvertinęs Lietuvos darbą, MK svarsto galimybes skatinti ET pirmininkaušančias valstybes sekti Lie-

tuvos pavyzdžiu ir taip pat rengti ET MK sesijas savo šalyse.

Ataskaitoje Lietuva giriama už naujo prioriteto pristatymą. Pirmą kartą savo istorijoje surengusi tokį įtakingą tarptautinį forumą, Lietuva išskėlė regioninio bendradarbiavimo svarbą demokratijai ir pastovumui. Posėdžio metu buvo pasirašyta Vilniaus deklaracija, kurioje Lietuva pasiūlė sušaukti regioninio bendradarbiavimo struktūrų, Europos Tarybos bei kitų europinių institucijų ir organizacijų atstovų darbo susitikimą.

Strasbūre patvirtintame ET MK dokumente taip pat primenama, jog Vilniaus sesijos metu pasirašymui buvo pristatytas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių gynimo konvencijos 13 protokolai dėl mirties bausmės panaikinimo visomis aplin-

kybėmis. Forume dalyvavęs ET generalinis sekretorius Walter Schimmer informavo, jog tai pirmas atvejis, kai pristatomą naują protokolą pirmą dieną pasirašė tiek daug ET valstybių narių - net 36 iš 44.

Vilniaus sesija, palyginti su įprastomis Strasbūro sesijomis, taip pat buvo išskirtinė ir tuo, jog sulaukė didelio žiniasklaidos dėmesio, pažymima ataskaitoje.

Lietuva ET nare tapo 1993 metų gegužės 14-ąją, o 2001 lapkričio 8 dieną pradėjo jai pirmininkauti. ET tikslas - padėti naujoms valstybėms narėms vykdyti teisinę pertvarką, kurti demokratines institucijas, įtvirtinti teisinę valstybę, užtikrinti jose žmogaus teisių apsaugą. Lietuvos pirmininkavimo metu į ET priimta 44-oji narė - Bosnija ir Hercegovina.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 3 p.

Keliais sakiniais

laikraštis, kaltindamas dėl tų planų Ameriką ir Jordano karalystę.

• **Lenkijos** valstybės prokuroras Radoslaw Ignatiew, vadovavęs Valstybinio Atminimo Institutui, paskelbė, kad baigti daug metų užtrukę tyrimai išaiškino, jog 1941 metais Jedwabne vietovėje, 118 mylių nuo Varšuvos įvykusios žydų žudynės buvo vykdomos vietinių lenkų, o ne vokiečių, kaip buvo manoma

per 60 metų. Skerdynėse žuvo 1,600 žydų, jos įvyko liepos 10 d. Žudynes vykdė apie 40 lenkų. Dvylika lenkų jau buvo nužudyti, kiti mirė. Tyrimuose buvo kasinėjamos kapų vietos, klausinėjami dar gyvi liudininkai, ieškoma kulų. Prieš karą Lenkijoje gyveno 3.5 milijono žydų. Dabar Lenkijoje gyvena apie 20,000. Kiti žuvo holokauste, sakoma prokuroro pareiškime.

• **Pietų Korėjos** preziden-

tas Kim Dae-Jung pakeitė gynybos ministrą ir šešis kitus karininkus dėl įvykusio susišaudymo su Šiaurinės Korėjos karo laivais. Kautynėse žuvo keturi P.Korėjos jūreiviai, 19 sužeistų. Komunistinė Korėja prarado apie 30 kareivių.

• **Romoje** po širdies smūgio birželio 26 mirė Homaira Shah, buvusio Afganistano karaliaus žmona. Naujoji afganų valdžia išreiškė princui Mir Wais užuojautą.

LIETUVOS BANKO PRANEŠIMAS

Vilnius, liepos 15 d. (ELTA). Šiomet Lietuvos ūkis gali išaugti 5 proc., jeigu nebus neigiamų netikėtumų, didės šalies eksportas į Rusiją ir kitas šalis. Apie tokį optimistinį nacionalinės ekonomikos raidos scenarijų kalbėta Prezidento Valdo Adamkaus ir Lietuvos banko valdybos pirmininko Reinoldijaus Šarkino susitikime.

Po šio pokalbio vyriausiasis šalies bankininkas Eltai sakė, kad "Lietuvos bankas oficialių prognozių neskelbia, todėl 5 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP) augimas - tai neoficialus galimas rodiklis palankiomis aplinkybėmis, bet iš tikro jis minėtas pokalbyje su šalies vadovu".

Prezidentą nudžiugino centrinio banko valdytojo informacija apie Lietuvoje atpigusias bankų paskolas. "Minėjau Prezidentui, kad bankų paskolų metinių palūkanų norma dabar siekia apie 6,2-6,4 proc. Tai labai naudinga ne tik verslui, bet ir gyventojams, norintiems pasiskolinti pinigų būstui įsigyti. Todėl būsto paskolų portfelis pastaruoju metu itin auga. Kitas pozityvus momentas - 70 proc. bankų paskolų yra ilgalaikės",- sakė R.Šarkinas.

Jam Prezidentas perdavė per keliones Lietuvoje girdėtus verslininkų nusiskundimus, kad esą dėl griežtų centrinio banko reikalavimų jie negali

gauti kreditų. R.Šarkinas šalies vadovui paaiškino, jog Lietuvos bankas nesikiša į paskolų teikimo ūkio subjektams procedūras, bet analizuoja kiekvieno komercinio banko bendrą paskolų portfelį, yra nustatęs rizikingų kreditų bei atidėjimų jiems reikalavimus ir stebi, kaip jų laikomasi.

Prezidentas sakė, kad susitikdamas su žmonėmis, tarp jų verslininkais, susidūrė su faktu, jog daug šalies gyventojų nežino, kaip naudotis bankų paslaugomis. Prezidento patarėjas Audrius Rudys minėjo, kad Prezidentas informavo centrinio banko valdytoją apie gyventojų reiškiamą nepasitenkinimą dėl to, kad "Hansa-LTB" bankas uždaro nerentabilius savo padalinius. Prezidentui paaiškinta, jog šią nišą užpildo "Lietuvos paštas", sudarydamas galimybes sumokėti mokesčius, be to, pašto skyriuose įrengiami "Hansa-LTB" terminalai.

Šalies vadovo ir Lietuvos banko valdybos pirmininko susitikimai vyksta reguliariai - ne rečiau kaip kas trys mėnesiai.

Statistikos departamento duomenimis, Lietuvos BVP pernai, palyginti su 2000 metais, išaugo 5,9 proc. Pirmąjį šių metų ketvirtį, palyginti su tuo pačiu 2001 m. laikotarpiu, BVP padidėjo 4,5 proc.

ELTA, LGITIC inf.

LIETUVOS BAŽNYČIOS VADOVAI NEPRITARIA INICIATYVAI SURENGTI REFERENDUMĄ DĖL NATO

Kaunas, liepos 19 d. (ELTA). Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas Sigitas Tamkevičius kritiškai vertina iniciatyvą surengti referendumą dėl Lietuvos narystės NATO. Kauno arkivyskupas metropolitas Eltai teigė nepritariantis šiai idėjai ir apgailestavo, kad tarp iniciatorių esama dvasiškių.

Išsteigtoje referendumo dėl narystės NATO iniciatyvinėje grupėje aktyviai dalyvauja Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas Rolandas Pavilionis. Iniciatyvinėje grupėje, kurią sudaro 17 žmonių, be R.Pavilionio, taip pat yra Seimo nariai Ramūnas Karbauskis ir Egidijus Klumbys, politinis kalnys Liudas Dambrauskas, tėvas Stanislovas, karo lakūnas Vytautas Eidukaitis, profesorė Marija Aušrinė Pavilionienė, nemažai akademinės visuomenės atstovų.

S.Tamkevičiaus įsitikinimu, kunigams, patyrusiems 50 sovietinės okupacijos metų, nederėtų kištis ir padėti tiems, kurie siekia, kad Lietuva liktų be saugumo garantijų. Tėvas Stanislovas, prisijungęs prie iniciatyvinės grupės, anot jo, leidosi manipuliuojamas. "Visos kalbos, kad NATO primena Sovietinę Sąjungą, yra demagogija. Man labai gaila, kad į šią demagoginę kovą įsijungė ir kai kurie Lietuvos dvasiškiai. To negaliu pateisinti", - teigė S.Tamkevičius. Nors pats Vyskupų konferencijos pirmininkas su tėvu Stanislovu šia tema nesikalbėjo, tačiau jis buvo tikras, kad kunigui yra žinoma Lietuvos Bažnyčios pozicija šiuo klausimu. Apie tai su vienuoliu kalbėjosi ir karo kapelionai.

"Šventajame rašte neužsimenama nei apie referendumus, nei apie NATO, tačiau Bažnyčia turi rūpintis žmonių saugumu ne tik amžinybėje, bet ir čia, žemėje", - teigė Vyskupų konferencijos vadovas. Pritardamas, kad Lietuvos gyventojams turėtų būti leista išsakyti savo nuomonę dėl šalies ateities, jis pažymėjo, kad referendumo organizavimas dabar, kai lapkritį Prahoje spėsįs sąjungos plėtros klausimas, būtų žalingas.

AMERIKIEČIAI KONSULTUOJA LIETUVOS MEDIKUS IR LIGONIUS

Klaipėda, liepos 16 d. (ELTA). Dalyvauti tarptautinėse pratybose “Rescuer Medceuer 2002” prie mūsų šalies krantų atplaukusio JAV karo laivo ligoninės “Comfort” medikai konsultuoja kolegas iš Lietuvos. Amerikos gydytojai apžiūrėjo ir apie 30 specialiai atrinktų ligonių.

Kaip Eltai sakė JAV laivo “Comfort” chirurgijos skyriaus vadovas Ralph Jones, daugiausia pacientų apžiūrų metu buvo tikslinamos diagnozės. Jis pažymėjo, kad visais atvejais jos nesiskyrė nuo tų, kurias buvo nustatę Lietuvos medikai. Kokių nors unikalių atvejų jis sakė negalįs išskirti. Daugiausia tai buvo traumuoti ir sunkiomis ligomis sergantys pacientai. Tarp jų ir Lietuvos kariuomenės šauktinis Artūras Vailionis, prieš keletą savaičių pratybose netekęs rankos. Amerikiečių traumatologai žadėjo toliau rūpintis vaikino gydymu ir pritaikyti funkcionalų protezą. Nors 1998 metais laivui “Comfort” svečiuojantis mūsų šalyje buvo atliktos kelios operacijos, šiemet jų nenumatyta.

Ralph Jones teigimu, pagrindinis jų tikslas, be dalyvavimo tarptautinėse pratybose Baltijos jūroje, buvo pasidalinti patirtimi su Lietuvos medikais traumų gydymo srityje. Į laivą atvykusi grupė šalies gydytojų supažindinta su “Comfort” medicinine įranga, gydymo galimybėmis, personalo pasirengimu. JAV karo laive laikomasi atitinkamų saugumo reikalavimų. Visi, norintys į jį patekti, dar ant kranto kruopščiai tikrinami karo policijos pareigūnų.

Laivas-ligoninė “Comfort” - tai perdarytas tanklaivis, kurio aukštis prilygsta 10 aukštų namui, o ilgis - maždaug trims futbolo aikštėms. Gydymo komandą sudaro karinis personalas, o įgulą - civiliai jūrininkai. Sumažintos parengties metu laive yra apie 58 kariškiai ir 18 jūrininkų. Tuo tarpu aktyviosios parengties metu jame dirba apie 1 tūkstantis 200 kariškių bei 60 civilių jūrininkų. “Comfort” įrengta 12 operacinių, ligoninė, 3 liftai, radiologijos ir kompiuterinės tomografijos aparatūra. Jame taip pat sukurtos geros sąlygos visam personalui.

Prie Lietuvos krantų viešintis JAV karo laivas 2001 metais dalyvavo operacijoje likviduojant rugsėjo 11-osios teroristinių išpuolių prieš Pasaulio prekybos centrą padarinius Niujorke. Jo įgula teikė logistinę paramą, gamino maistą gelbėtojams. Laivo ligoninėje buvo apžiūrimi sužeistieji.

Per metus laivas dalyvauja maždaug 6 karinėse pratybose. Nuo Lietuvos krantų JAV karo laivas “Comfort” išplaukė į Latviją.

XV a. Trakų parapijos Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia Trakų istoriniame nacionaliniame parke.

V. Neliubino nuotr.

Lituanistikos tyrimo ir studijų centre lankėsi prelatas Alfonsas Svarinskas. Nuotraukoje iš kairės: Petras Petrutis, dr. Jonas Dautaras iš Vilniaus pedagoginio universiteto, LTSC-PLA direktorė Skirmantė Miglinienė, LTSC pirmininkas prof. Jonas Račkas, prelatas Alfonsas Svarinskas, Jūratė Remeikienė iš M.Mažvydo bibliotekos, dr. Regina Kvašytė iš Šiaulių universiteto.

“PERSONA NON GRATA” KLAUSIMU

Parlamentaras Egidijus Klumbys siūlo paskelbti Holokausto nusikaltimus tiriančio Simono Wiesentahlio centro (SWC) Jeruzalės skyriaus vadovą Efraimą Zuroffą “persona non grata” Lietuvoje.

“Lietuva turėtų turėti “persona non grata” asmenų sąrašą ir neįsileisti jų į Lietuvą. Jeigu būtų mano valia, aš E.Zuroffą įrašyčiau Nr. 1 tokiam sąrašė”, - Seime surengtoje spaudos konferencijoje pareiškė E.Klumbys, kuris yra nedidelės Tautos pažangos partijos vadas. Jį ypač papiktino tai, kad liepos pradžioje Vilniuje apsilankęs E.Zuroffas centro vardu pasiūlė Lietuvos gyventojams 10 tūkst. JAV dolerių (35 tūkst. litų) premiją už informaciją, padėsiančią patraukti teisman nacių karo nusikaltėlius. “E.Zuroffas ir jo kompanija diktuoja sąlygas ir elgiasi įžūliai, o mūsų valstybės vadai priiminėja jį savo kabinetuose. Jeigu aš būčiau Lietuvos prezidentas, tokio asmens net neįleisčiau į institucijos pastatą”, - teigė E.Klumbys.

“Visa tai yra daroma vien dėl to, kaip yra teigiama, kad Lietuva neturėtų problemų stojant į ES ir NATO. Jeigu mes norime stoti į ES ir NATO, tai mes, kaip valstybė, turime elgtis oriai, nepažeminti tautos ir valstybės orumo”, - sakė jis. E.Klumbys siūlo sudaryti genocido prieš lietuvių tautą vykdytojų sąrašus bei įkurti šiose šalyse Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centro filialus. “Susitikimuose su Rusijos, Vokietijos ar Izraelio valdžia turėtume reikalauti, kad mums būtų išduoti asmenys, kurie vykdė genocidą prieš

lietuvių tautą, kaip daro tai žydai”, - teigė parlamentaras.

E.Klumbys yra vienintelis TPP atstovas Seime. Jis yra valdančiosios Naujosios sąjungos (NS, socialliberalų) frakcijos narys.

Vilniuje liepos 8 dieną spaudos konferenciją surengęs E.Zuroffas piktinosi, jog Lietuvoje iki šiol realia bausme laisvės atėmimo bausme nebuvo nuteistas nė vienas karo nusikaltėlis. “Nebuvo nė vieno teismo posėdžio, kuriame sėdėtų gyvas kaltinamasis, jam būtų paskelbtas nuosprendis ir nuteistasis būtų pajėgus atlikti paskirtą bausmę”, - tuomet piktinosi nacių persekiotojas. “Labai tikimės, kad šis 10 tūkst. dolerių pasiūlymas situaciją Lietuvoje pakeis dramatiškai. Tai yra paskutinė galimybė ir mums, ir jums”, - tuomet pažymėjo SWC atstovas. Šią iniciatyvą E.Zuroffas pavadino “Operacija: paskutinis šansas”.

Lietuvos teismai svarstė naciams pavaldžios Saugumo policijos Vilniaus skyriaus viršininko Aleksandro Lileikio ir jo pavaduotojo Kazio Gimžausko bylas. Tačiau A.Lileikis buvo pripažintas dėl ligų negalinčiu dalyvauti teismo procese ir netrukus mirė, nesulaukęs nuosprendžio, o jo buvęs pavaduotojas buvo pripažintas kaltu, bet dėl sveikatos būklės buvo atleistas nuo bausmės atlikimo ir taip pat netrukus mirė. A.Lileikis ir K.Gimžauskas po Antrojo pasaulinio karo apsigyveno JAV, bet paaiškėjus apie jų veiklą karo metais jie neteko JAV pilietybės.

E.Zuroffas pareiškė, jog pirmas “tobulas kandidatas teismo procesui” yra dabar JAV tebesantis Algimantas

Dailidė ir tikimasi, kad premija padės gauti informacijos, palengvinsiančios išaiškinti šio asmens vaidmenį vykdant Holokausto nusikaltimus.

Lietuvos prokurorų žiniomis, A.Dailidė buvo naciams pavaldžios Saugumo policijos valdininkas ir asmeniškai dalyvavo suimant žydus. Bet Lietuvos prokuratūros turima medžiaga neduoda teisinio pagrindo iškelti A.Dailidei baudžiamąją bylą dėl genocido, nes nėra dokumentinių duomenų apie tolesnį šių žydų likimą.

JAV imigracinis teismas Tampos mieste Floridos valstijoje gegužės pabaigoje nurodė deportuoti A.Dailidę, kuris, kaip teigiama JAV teismo nutartyje, dalyvavo naikinant žydus per nacių okupaciją Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metais. A.Dailidė nacių kontroliuojamoje Lietuvos saugumo policijoje tarnavo nuo 1941 iki 1944 metų. Atvykdamas į JAV 1950 metais, imigracinėms tarnyboms jis teigė per karą dirbęs girininku.

E.Zuroffas teigė tikįs, jog vertinga informacija gali ateiti “iš pačių nusikaltėlių bendrininkų” ir jis garantavo informatoriams anonimiškumą.

Lietuvos Generalinės prokuratūros atstovai, komentuodami šią iniciatyvą, pabrėžė, jog šalies įstatymai nenumato galimybių mokėti atlygį už slėptą informaciją apie nusikaltimą. Įstatymai numato, jog tokios informacijos slėpimas taip pat yra nusikaltimas.

Per nacių okupaciją Antrojo pasaulinio karo metais buvo sunaikinta 90 proc. iš 220 tūkst. Lietuvos žydų bendruomenės narių.

BNS inf.

3. KAS MUMS SKIRTA

Lietuva be Vilniaus tai kaip ir be vieno sparno savo polėkyje į aukštį, į ateitį. Taip manyti nuosaku: nustojusi trečdalį savo žemės, ji negali turėti pilno savo uždavinių plano, neturi tos reikšmės kaimynų tarpe, kokios galėtų turėti. Atgavus ją Lietuvai, prisidėtų svorio ir tarptautinėje plotmėje, o vidaus gyvenime būtų erdviau ir tikslingiau eitų visas tvarkymo darbas. Tikėjime, kad Lietuvos teisingas reikalavimas bus kada patenkintas.

Mums betgi negali nerūpėti klausimas, **ko siekia Lietuva eilėje kitų tautų.** Iš bajoriškos Lietuvos yra palikusi tradicija, kad mes būdami tarp Europos rytų ir vakarų, skirti esą daryti dviejų kultūrų sintezę. Šit prof. St. Šalcauskas yra seniau parašęs knygą, pavadintą “Sur les confins des deux mondes”, kur jis įrodinėja tokią lietuvių misiją. Kiek ji liečia mūsų praeitį, tiek reikia sutikti su jo pažiūra, o kiek liečia ateitį, tai ne. Jei ir norėtume imtis tokios misijos, tai nebeįstengtume: per mažos mūsų pajėgos, o antra, vargu ar galima kalbėti apie ypatingas mažųjų tautų misijas.

Kai Lietuva senovėje, ginčiamos nuo ordinų, turėjo ieškoti stipresnės atramos slavų žemėse, kai dėl to savo valstybės organizman įsileido įvairių svetimų elementų, tai jai būtinai prireikė juos derinti, pripažįstant jų skirtingų kultūrų pradus. Daugiausia Vytautui Didžiajam, išplėtus savo imperijos ribas labai toli į rytus ir į pietus, teko susirūpinti jos sinteze. Žinome, kaip jis stengėsi savo valdinius pravoslavus atskirti nuo Maskvos įtakos, davus jiems atskirą metropolitą. Iš antros pusės, jis skuba versti pagoniškąją Lietuviškąją Lietuvą katalikais. Jo simpatija Romos Bažnyčiai aiški, kadangi suprato, kad Lietuvai naudingesnė civilizacijos šviesa iš vakarų, o ne iš rytų. Tačiau abiejų kultūrų santykis Vytauto buvo derinamas teisingumo dėsniu. Vadinas, jis mokėjo daryti tikrą sintezę ir dėlto jos politikos vaisiais Didžioji Lietuvos Kunigaikštija mito šimtmečiais. Kad toji ekspansyvi sintezės politika ilgainiui nustelbė lietuvių elementą, tai kalti tie, kurie po Vytauto Didžiojo gyvos galvos buvo atsakingi už Lietuvos likimą. Galiausiai lietuvių ekspansija išėjo jiems patiems nenaudai, o Lenkija ją mokėjo pasinaudoti. Šiandieninė terminologija tai pa-

LIETUVIŲ TAUTA IR JOS PASKIRTIS

Lietuvos valstybės prezidento Antano Smetonos kalba 1936 m. kovo 24 d. valstybės teatre ideologinių paskaitų pradžios proga
IV

vadintume Lietuvių imperializmu, tik ne nacionalistišku, o valstybišku. Jis dabar, didžiųjų valstybių reiškiamas kolonijose, yra dviveidis: nacionalistiškas ir kosmopolitiškas. Europoje jam per siauru, todėl jis čia nebegalimas. Ir jei viena kita valstybė, neturinti kolonijų, mистosi aplinkui stengdamos išsiplėsti silpnųjų kaimynų sąskaita, tai be nebus paskutinė pastanga. Ateis laikas, kada ir kolonijos pareikalaus iš metropolijų savo brandos atestato. Tuomet bus imperializmo krizė. Bet tas laikas dar taip toli, kad neverta skleisti ateities paveikslų, nes daugumas kolonijų tebėra žemame civilizacijos laipsnyje.

Tad kokia kita galėtų būti lietuvių tautos paskirtis? Šekspyras sako vienoje dramoje, kad žmonės vaidina kiekvienas savo gyvenimo rolę. Ta mintis dera ir tautoms, nes ji išreikšta labai realiai. Kas lakiais žodžiais, mistiškai, teisina savo

eiti minios priekyje, tai mums reikia išauklėti jų tvirtas lietuviškas būdas. Tautiškas auklėjimas ir mokslas mūsų atgimime svarbiausia. Jau nemaža padaryta, bet dar daugiau lieka daryti. Sako, vienodumas nuobodu, o įvairumas įdomu. Tai teisybė. Bet, norint tauriai auklėtis ir mokytis, reikia rasti vienumas įvairume, reikia pareigos ir laisvės sintezė padaryti. Jei to nebūtų, tai kiekvieno laisvė virstų visų nelaisvė. Ar ne dėl tokios sintezės trūkumo neišsilaikė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos kūrinys? Jei mūsų bajorai būtų susivaldę ir nebūtų atskilę tautos kamieno, nebūtų paskandinę lietuvių elemento įvairiaspalvėje valstybėje, tai šiandien Lietuva būtų tikrai Lituania Propria ir jos rolė būtų laimingesnė buvusi. Iš praeities, vadinas, galima pasimokyti, ko reikia saugotis. Senoji mūsų inteligentija, sugrįžusi po karo

ne tik mums, bet ir prašaliečiams. Tuo tarpu mes esame visiškoje svetimo mokslo ir svetimo meno įtakoje. Bet mokslas su menu ne tik sau, bet ir gyvenimui. Taigi, nušvietę savo praeitį, šviesiau matysime ir savo ateitį. Kokia didelė spraga čia tebėra lig šiol! Kalbame apie lietuvišką jaunimo mokslinimą, o nesame tikri, ar lietuviškai jį mokome. Iš praeities semtis stiprybę yra jausti istoriškai, ne tik etnografiškai. Tuo tarpu nei mūsų teatre, nei grožinėje literatūroje, nei kitose meno šakose nematyti istoriško jausmo. Kodėl taip? - Todėl, kad patys mokytojai, lančę svetimas mokyklas, kitų auklėti, jo dar neturi. Todėl, kai mūsiškiai, norėdami veikliai išgarsėti, griebiasi pigaus modernizmo ar simbolizmo. Tai greituškos, tai meno kančiniai. Tąja savo pastaba aš nenoriu nieko barti, o tik noriu sutelkti visų dėmesį į pribrendusį reikalą.

Iliustracija iš A. Smetonos “Rinktinių raštų”.

žygius svetimame krašte, tas jais dažniausiai slepia savo egoistišką visai realią naudą.

Jei būtume didelė tauta, tai ir mes, savo naudu ieškodami svetur, gal teisintumės visokiomis misijomis. Bet esame maži, tai turime realiai ir nuoširdžiai jausti ir galvoti. **Tai ką gi mes savo ateičiai pasiskirtume? Tai, ką mes galime ir kuo mes turime būti. Visi mūsų užsimojimai turi likti savo žemėje. Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būti, turime ieškoti ir save rasti.** Lig šiol tai dar nepadaryta, o tik daroma. Bet turi būti daroma gerai, kaip tinka mūsų krašto gamtai ir mūsų būdai. **Jei inteligentija yra tautos smegenys, tai mes ją turime išlavinti, kad galvotų lietuviškai; jei šviesūs ir stiprios valios žmonės turi**

Lietuvon, svetimaip, taigi visaip mokslinta ir auklėta, ir dėl to sunki tautiškos kultūros talkai. Jaunoji turės būti vieningesnė.

Kokios šviesos, kokio mokslo ir meno mums reikia? - Tokio, kokio kiti negalėtų duoti, neatjastų ir nesuprastų, tokio, kurs mums visų pirma pravartu. Praktinių mokslų užtenka tiek, kiek reikalinga mūsų kraštui, o lituanistikos, apimančios visa, kas liečia Lietuvą, mes dabar daugiausia pasigendame. Kiti savo požiūriu yra tyrę ir rašę apie Lietuvos senovę, apie jos vaidmenį eilėje kitų kraštų, apie lietuvių kalbą, būdą ir meną. Tai darė iš geros valios tie kiti, ir mes jiems dėkingi, bet jie darė savo požiūriu. Lietuvių požiūris, kurio tebestinga, būdų įdomu

Jei pirma užsiminiau apie mūsų inteligentijos mokslinimą ir auklėjimą, tai padariau dėl to, kad jos pareiga būti visuomenės mokytoja ir auklėtoja. **Mums lygiai svarbus ir plačiosios visuomenės perauklėjimas.** Bet ką reiškia perauklėti? Reiškia nupratinti ją nuo blogų būdo savybių ir sustiprinti jos gerąsias savybes. Juk praeityje būta ne tik stiprybės, bet ir nemaža silpnybės, ypačiai paskutinėje praeityje, kada Lietuva vargo svetimoje valdžioje. Iš praeities paveldime gero ir blogo, bet aš neturiu šiandien tikslo skirstyti dviem rūšim to palikimo, nes manau, kad visi, kam tik yra tekę susimąstyti tariamuoju auklėjimu, patys išmano padaryti to palikimo balansą.

Kalbėdami apie moks-

linimą ir auklėjimą, mes paprastai mename jaunimą ir jam skiriamas mokyklas.

Šią valandą aš turiu savo akivaizdoje ne tik vaikus mokyklinio amžiaus, bet visą mūsų priaugančiąją kartą. Juk metas plačiau pažiūrėti, kada ir kitose šalyse plačiau žiūrима. Lietuva turi įsivedusi privalomą visuotinį mokymą, kurs pasibaigia išėjus pradžios mokyklą. Tai gerai, bet tai per maža. **Jaunimas bręsdamas turi mokytis ir auklėtis toliau savo noru.** Valstybei tačiau neįmanoma išdo lėšomis vienai testti visų mokymo darbas. Tai galima per profesines jaunuolių organizacijas, kad jis, dirbdamas savo kasdienį darbą, gilintų mokykloje įgytąsias žinias, padedamas ir vadovaujamas mūsų šviesuomenės. Pradžia jau padaryta, reikia vykty tąja linkme toliau. Tai bus plataus masto tautos auklėjimas, tai bus jos ruošimas didiesiems lietuvių ateities darbams kovoje dėl vietos padangėje.

Kai mes tautų jūroje bangomis pasišiausioje, kur tuoju, rodos, sujurs ir subjurs viesulais didžiausia audra, - kai mes maži būdami, svajojame skauštų rytojų ir jį tvirtai tikime, - iš šalies kai kas mefistofeliškai mums šnibžda, kad veltui mūsų entuziazmas, kad mūsų mažas laivas skeveldromis subyrės. Maži esate ir maža iš jūsų naudos. Atsidėkite, girdi, globai kurio didžiojo laivo, plieno šarvais apkaustyto, tai išliksite gyvi ir sveiki. Ir baimė paima kitus mūsiškių, ir abejojimas, begesame kam naudingi.

Tuščia baimė ir tuščias abejojimas. Danijos, Norvegijos, Olandijos ir kitų mažųjų valstybių amžius ne trumpesnis už didžiųjų kaimynų amžių. Mažoji Belgija pajėgesnė už nevieną vidutinio didumo valstybę. Jei mažosios valstybės netikėtai išnyktų, tai didžiosios pasigestų ir nieko geresnio nesukurtų jų vietoje. Yra didžių mažų tautų, davusių žmonijai daug dvasinių ir materialinių gėrybių. Taigi visiems yra nemaža naudos ir mažųjų valstybių. **Ne tiek didumas, kiek kultūrinės pajėgos išplėtimas yra svarbu tautai.**

Mažųjų pavyzdys gaivina ir mūsų viltį. Stiepkimės į ją! Jei tautų gyvenimas prilygsta dramai, tai ir mes savo, kad ir mažą, partiją vaidiname. Vaidinkime pasiruošę, lietuviškai! Mūsų vieta Pabaltijy. Saugokime ją! Dramoje ir mažosios rolės yra būtinės.

(“Trimitas” 1936 metų balandžio 2 d. Nr. 14)

SLAUGĖS BENDRAUJA

Irena Gedrienė

Clevelando miesto Metro Health Medical Center, Family Practice, slaugių apmokymo skyriuje dirbanti dėstytoja P. Erin Rader buvo iškviesta Kauno Medicinos Universiteto slaugių programos paruošimo darbui. Jos šią kelionę finansavo Lietuvoje veikiantis Soros Fondas. P. Erin Rader yra patyrusi paskaitininkė, dalyvavusi jau keliose konferencijose Rytų Europoje. Jos specialybė - “psychiatric clinical nurse, specialist-geriatrics”. Ji kreipėsi į mane kad išmokyčiau ją lietuviškai pasveikinti paskaitos klausytojus. Ji įrašė į magnetofoną keletą sakinių ir, prieš kelionę, juos išmoko. Susitarėme, kad jai grįžus, susitiksime ir ji man papasakos savo išspūdžius. Ji Lietuvoje buvo gegužės mėnesyje.

Jos akys spindėjo, kai grįžusi pasakojo apie Medicinos Universiteto bei Slaugos Fakulteto dėstytojus, gydytojus ir slauges-instruktores. Jos nuomone, tai yra aukšto profe-

sinio išsilavinimo žmonės, kurie noriai ieško informacijos, kad tinkamai paruoštų slauges pagal Amerikos standartus. Jos lietuviškai pasakyti įžanginiai sakiniai buvo su dideliu nustebimu ir karštu plojimu sutikti. Aštuonių dienų bėgyje, turėjo daug progų bendrauti su studentėmis. Stebėjosi jų entuziazmu ir kad daug yra gerai angliškai kalbančių.

Erin atvertė nuotraukų albumą. Ji, kaip įgudusi stebėtoja, su foto aparatu užfiksavo tai, ką ji matė Lietuvoje ir tai, kas padarė didžiausią įspūdį. Daugiausia laiko praleido Kaune ir miesto apylinkėje. Ji buvo apsistojusi viešbutyje “Neris”, kuris yra miesto centre, netoli Įgulos bažnyčios. Aš prisime nu, kai su APPLE buvome tame viešbutyje apsistoję, tai galėjai girdėti žmonių balsus, lyg jie būtų tame pačiame kambaryje. Klausiau, ar buvo patogus viešbutis, viskas buvo labai gerai, ji buvo apnakvindinta naujame priestate, kuriame sienos jau gerai izoliuotos.

CLEVELAND, OH

Erin fotografavo gyvenimą Laisvės alėjoje, stebėjosi Lietuvos moterų grožiu ir jų puošnumu. Fotografavo pyragus bei tortus kepyklos vitrinoje ir puošnius maistu paruoštus stalus. Lankėsi įvairiuose namuose, suprato, kaip turi jaustis šeima kuriai priklauso gražus namas Žaliakalnyje su puikiausia miesto panorama, tačiau šeima glaudžiasi trečiame aukšte, nes pirmuose dviejuose dar vis gyvena ir nuomos nemoka rusai. Susipažino su moterimi ir nufotografavo ją belaikančią medalį, kuris buvo skirtas jos motinai už žydų vaikų gelbėjimą. Jos motina buvo už tai sušaudyta.

Su šiuo storu albumu Erin lanko savo draugus, bendradarbius bei gimines ir visiems rodo ir pasakoja apie Lietuvą, jos žmones ir jų pergyvenimus. Daugelio jos draugų komentarai yra: “kaip ten viskas gražu, negalvojau kad tiek progreso yra jau padaryta.” Tikimės kad Erin albumas ir jos pasakojimai pasieks dar daug amerikiečių, kurie mažai apie Lietuvą žino.

Gaja Vytautė Bublytė ir Liūtauras Milevičius birželio 1d. susituokė Dievo Motinos šventovėje Clevelande, šv. Mišių metu, kurias atnašavo kun. Gediminas Kijauskas, S.J. Jų metu giedojo “Exultate” kamerinis choras. Vestuvių puota įvyko Hilton viešbutyje dalyvaujant 400 svečių. Vytauto Skrebulio nuotr.

PENSININKŲ GEGUŽINĖ

Cleveland’o pensininkai ir jų svečiai linksmai praleido laiką liepos 7 d. parapijos kavinės salėje. Dalyvavo per 100 svečių. Mūsų šeimnininkė susirinkusius pavaišino gardžiomis dešromis, kopūstais, viščiuku bei kugeliu. Po pietų vyko kavutė ir loterija. Loterija buvo gausi įvairiomis dovanomis: bonkomis “linksmų” gėrimų, šokoladu, knygomis, marškinėliais, plaukų kirpimo ir “Gintaro” restorano pažymėjimais. Gili padėka mūsų mecenatams: “Taupos” įstaigai, dailininkui Rimui Laniauskui, Vinco kirpyklai, Džiugui Staniškiui ir visiems mūsų geradariams, kurie šia loteriją taip gausiai parėmė. Po loterijos grojant Albertui Neumanui, kai kurie “jaunuoliai” šauniai pašoko.

Mūsų mielas “vasaros klebonas”, kunigas Zaremba, kaip visada, aplankė mus. Labai džiūgu ju mūsų tarpe matyti. Malonu buvo matyti “Vilties” draugijos pirmininką Algį Matulionį, kuris dažnai atsilanko (reikės įrašyti jį į pensininkų klubą). Tikimės jį matyti kiekvienam suėjime.

Didelis ačiū visiems valdybos nariams ir visiems pensininkams, taip pat mūsų mieliem svečiams už jų pagalbą ir dalyvavimą šioje gegužinėje. Jų dėka ši vasaros popietė buvo taip sėkminga.

Rugpjūčio mėnesį pensininkų suėjimo nebus. Kitas suėjimas įvyks rugsėjo mėn. 5 dieną.

H.J.P.

Sėdi prie stalo iš kairės: P. Erin Rader su kolege iš Kauno. Su tautiniais rūbais stovi padavėja.

CHICAGO, IL

• **Čikagoje**, Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, surengta Jono Meko filmo “Reminiscences of a Journey to Lithuania” (Kelionės į Lietuvą prisiminimai) peržiūra. Ta proga pristatytas autorius ir filmas. Primenama, kad Niujorke gyvenantis Jonas Mekas šiais metais švęs 80-metį. Gimęs Semeniškiuose, Biržų rajone, 1944 metas Jonas Mekas kartu su broliu Adolfu buvo išvežtas į nacių priverstinių darbų lagerį netoli Hamburgo. Pabėgęs iš jo, studijavo Mainco universitete, 1949 metais persikėlė į Ameriką. Apsigyvenęs Niujorke ir įsigijęs “Bolex” filmavimo kamerą, pradėjo

kovą už “naująjį amerikiečių kiną”.

• **Lietuvos** Generalinio konsulo Giedriaus Apuoko ir garbės konsulo Vaclovo Kleizos kvietimu birželio 25 d. buvo sukviesti Čikagoje žinomi kultūrinės ir politinės lietuvių veiklos veikėjai pasitarti, kaip reikėtų paminėti karaliaus Mindaugo 750-ąsias sukakties metines, nes kitais metais Lietuva ir užsienio kraštuose gyveną lietuviai minės tas jo vainikavimo metines. Buvo pasisakyta už kelių dienų aukšto lygio šventės programą, į kurią nebūtų gėda kviesti užsienio valstybių konsulus ir šio krašto aukštuosius pareigūnus.

• **Trečioji** Pasaulio lietuvių Dainų šventė ir karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 metų jubiliejaus šventė bus 2003 m. birželio 30 - liepos 6 dienomis Vilniuje. Užsienio chorų ir tautinių šokių grupių dalyvavimą šventėje registruoja ir koordinuoja **Darius Polikaitis** ir **Audra Lintakienė**. Jie gauna informacijas iš Lietuvos, o jiems talkina Laima Žliobienė. Visais tais reikalais rūpinasi Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, kuriai pirmininkauja inž. Vytautas Kamantas.

• **Sen. Richard Durbin** šį rudenį turi būti perrinktas

kitam terminui į Amerikos Senatą. Niekas kitas nėra tiek daug padėjęs Lietuvos reikaluose, kaip sen. Durbin, kurio mama Ona Kutkutė buvo gimusi Jurbarkė. Šį kartą senatoriui reikalinga finansinė parama, kad galėtų padengti perrinkimo išlaidas. Liepos 1 d. Lemonte PL centro patalpose buvo susirinkę lie-

tuviai padėti senatoriui finansiškai, bet to neužtenka. Reikia žymiai daugiau. Jo perrinkimo štabui vadovauja advokatas **Aleksandras Rimas Domanskis**. Visi, kas tik galime, siųskime savo čekį šiuo pavadinimu ir adresu: **Friends of Dick Durbin**, 205 N. Michigan Ave., Suite 430, Chicago, IL 60601.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAISVĖS KRAŠTO LIETUVIŲ GARSUSIS KULTŪRINIS LAIDAVIMAS

METAMS - \$40,
PUSEI METŲ - \$25,
PIRMA KLASE - \$63,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$115.00

LIETUVA IR PASAULIS

PREZIDENTAS PRIMINĖ VIEŠNIAI EKONOMINĮ LIETUVOS PRIPAŽINIMĄ

Vilnius, liepos 15 d. (ELTA). Prezidentas Valdas Adamkus, priėmęs pirmą kartą į Lietuvą atvykusią Jungtinių Amerikos Valstijų Valstybės sekretoriaus pavaduotoją, Valstybės departamento Europos ir Eurazijos reikalų biuro vadovę Elisabeth Jones, išklėlė klausimą dėl Lietuvos makroekonominio statuso pripažinimo JAV, praneša ELTA.

“Visos Europos Sąjungos išvados rodo, jog Lietuva yra rinkos ekonomikos šalis. Prezidentas norėtų, jog ir visos JAV institucijos kuo greičiau tai pripažintų”, - po susitikimo komentavo Prezidento atstovė spaudai Violeta Gaižauskaitė. Žiniasklaidos atstovams ji priminė, kad JAV komercijos departamentas dar aiškinasi, ar Lietuva yra laisvosios rinkos šalis.

JAV Valstybės sekretoriaus pavaduotoja į tai Lietuvos vadovui atsakė, jog makroekonominio statuso pripažinimas yra ilgalaikis procesas. Jos nuomone, norint kuo greičiau pelnyti šį pripažinimą, svarbi ne tik vyriausybinių institucijų pateikiama oficiali medžiaga. Taip pat reikia išgirsti ir užsienio investuotojų nuomonę, ar Lietuvos investicinis klimatas, teisinė bazė, verslo bei konkurencijos sąlygos atitinka visame pasaulyje priimtą laisvosios rinkos sampratą.

Bendraudama su žurnalistais, E.Jones pagyrė Lietuvą už jos indėlį kovoje su terorizmu, už padarytą pažangą siekiant narystės ES ir NATO. Ji taip pat pasveikino Lietuvos iniciatyvas priartinti Kaukazo ir Centrinės Azijos valstybes prie Vakarų institucijų.

V.Adamkus akcentavo, jog Lietuva planuoja savo ateities darbus jau esant ES ir NATO sudėtyje. Pasak V.Gaižauskaitės, viešnia tai labai teigiamai įvertino.

Į Vilnių atvykusi 54 metų E.Jones paragavo didžkukulių. Prezidentui ji užsiminė, jog šis lietuviškas patiekalas jai patikęs.

PREMJERAS KRALIAUČIAUS SRITYJE

Liepos 18 d. (ELTA) ministras pirmininkas Algirdas Brazauskas vienos dienos darbo vizito išvyko į Karaliaučiaus sritį.

Vizito metu jis susitiko su Karaliaučiaus srities gubernatoriumi Vladimiru Jegorovu, dalyvavo Kristijono Donelaičio muziejaus atidaryme (Čistyje Prudy), apžiūrėjo Herkaus Manto paminklui skirtą vietą (Meždurečje), lankėsi lietuvių vaikų darželyje “Rodničok” Sovetske, apžiūrėjo būsimą Lietuvos konsulato pastatą bei susitiko su lietuvių bendruomene.

Drauge su premjeru vyko užsienio reikalų viceministras Evaldas Ignatavičius, kultūros viceministrė Ina Marčiulionytė, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento direktorius Antanas Petrauskas, kiti pareigūnai.

Tolminkiemyje, kaip ELTA jau informavo, pagal Napoleono Kitkausko projektą atstatytoje bažnyčioje įrengtas K.Donelaičio muziejus, o restauruotoje klebonijoje, kurioje gyveno “Metų” autorius, veikia nedidelė ekspozicija, perkelianti lankytojus į aštuoniolikąjį amžių. Atnaujintoje Tolminkiemio klebonijos ekspozicijoje A.Brazauskas apžiūrėjo Vilniaus dailės instituto Telšių filialo studentų ir dėstytojų pagamintus aštuonioliktojo amžiaus stilistikos baldus.

AMBASADA LAUKIA NAUJOJO VADOVO

Po keturių mėnesių Lietuvos ambasada Maskvoje vėl turės nuolatinį vadovą. Prezidentas Valdas Adamkus įteikė skiriamuosius raštus paskirtajam Lietuvos nepaprastajam ir įgaliotajam ambasadoriui Rusijos Federacijoje Rimantui Šidlauskui, iki šiol atstovavusiam Lietuvai Kanadoje, praneša ELTA.

Prezidentas džiaugėsi, kad naujasis ambasadorius turi ilgametę diplomatinę patirtį, kuri yra svarbi plėtojant santykius su Lietuvai svarbia kaimynine šalimi. “Tikiu, kad Jūsų patirtis prisidės prie Lietuvos santykių su Rusija gerinimo”, - sakė V. Adamkus. R.Šidlauskas padėkojo už vieną svarbiausių paskyrimų jo karjeroje ir teigė dėsias visas pastangas, kad pateisintų jam pareikštą pasitikėjimą.

“Lietuvai integruojantis į Europos Sąjungą ir NATO, laukia dinamiškas, bet įdomus darbas, nes Rusija nėra šių organizacijų narė”. Tokią savo būsimą veiklą mato naujasis ambasadorius.

Dekretą dėl R.Šidlausko skyrimo ambasadoriumi Rusijoje Prezidentas pasirašė birželio 25 dieną. Šias pareigas R.Šidlauskas oficialiai pradės eiti nuo liepos 18 dienos, tačiau dirbti į Maskvą jis ketina išvykti tik rugpjūtį.

ELTA primena, jog ankstesnysis ambasadorius Maskvoje Zenonas Namavičius savo kadenciją nutraukė kovo mėnesį, kai pradėjo eiti Konstitucinio Teismo teisėjo pareigas. Iki naujojo ambasadoriaus paskyrimo diplomatinei atstovybei Maskvoje vadovavo laikinai einantis ambasadoriaus pareigas asmenys.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

Tautinės sąjungos Čikagos skyriaus pirmininkė Matilda Marcinkienė patenkinta suruošta gegužine liepos 14 d. Ateitininkų namuose kartu su Sąjungos pirmininku Petru Buch, kairėje, ir *Dirvos* laikraščio bendradarbiu Juozu Žygu.

Vyt. Jasinevičiaus nuotr.

PAVYKUSI TAUTINĖS SĄJUNGOS GEGUŽINĖ

Liepos 14 d., sekmadienį, tuoj po pamaldų Palaiminto Jurgio Matulaičio Lietuvių katalikų misijoje Lemonte, dauguma jos maldininkų atsirado gražiame ažuolyne, prie Ateitininkų namų, kuriame vyko Amerikos lietuvių tautinės sąjungos metinė gegužinė. Jai didesnę reikšmę dar suteikė ir svečio kun. Žydrūno Kulpio paminėjimas apie tautinės sąjungos ruošiamą gegužinę.

Dalyviai, kurie vėliau atvyko į gegužinę, sunkiai rado vietą pasistatyti mašinoms. Oras buvo pasigėrėtinas. Saulės malonūs spinduliai skverbėsi pro ažuolų šakų lapus, bet nebuvo pavojingi. Buvo gavinantis pavėsis. Tokioje aplinkumoje buvo gera susitikti, ir prie baro pabendrauti su draugais ir pažįstamais. Mais-tas buvo skanus, bet jo pritrūko. Prie gero apetito, gražios vietos dar prisidėjo ir visus išjudino gera Stasės Jagmi-

nienės “Tėviškės” kapela, nes nuo muzikos ir dainų skambėjo visas ažuolynas. Veikė turtinga loterija. Dalyviai nesigailėjo “žaliukų” ir kiekvienas mėgino savo laimę. Jai vadovavo Sigutė Žemaitienė, Gražina Normantienė, Kazė Pažarniukienė ir Onutė Steniulienė. Baras turėjo įvairių gėrimų pasirinkimą numalšinti troškulį. Visus maloniai ir sąžiningai aptarnavo Jaronimas Gaižutis ir Algirdas Kirkus.

Svetainėje su vaišėmis visus pasitiko Irena Dirdienė, Severina Juškienė, Danutė Kirkienė, Bronė ir Albertas Kremeriai. Tikriausiai, jų grupė liko alkana, nes vis atsirasdavo pavėlavusių dalyvių, atvykusių iš tolimesnių vietovių, kuriuos turėjo pavaišinti. Nesitikėjo turėti tiek svečių...

Nusikaltimas būtų nepaminėti niekad nepavargstančią, skubančią ir visur dalyvaujančią, šios gegužinės visų reikalų vadovę, visuomenininkę

Matildą Marcinkienę. Ji buvo Petro Bucho dešinioji ranka. Petras Buchas, kaip Tautinės sąjungos vadovas, sukinėjosi tarp dalyvų, priiminėjo svečius ir pažįstamus, buvo patenkintas tokiu gražiu ir gausiu dalyvių skaičiumi. Gegužinėje dalyvavo ir tautinės sąjungos veteranai: Eugenijus Barkus, Jonas Jurekūnas, Antanas Juodvalkis, Vaclovas Mažeika ir kiti. Buvo atvykęs ir “Vilties” draugijos pirm. Algirdas Matulionis iš Clevelando, kuriam daugiausiai tenka rūpintis savaitraščio *Dirva* leidimu. Matėsi kai kurie visuomenininkai bei spaudos darbuotojai: Pilypas Narutis, Bronius Nainys, Vytautas Radžius, Juozas Žygas, Bronius Juodelis, Stasys Džiugas, Vydūno fondo pirm. Vytautas Mikūnas ir kiti. Gegužinę reikia laikyti pavykusia, nes dalyviai linksmai leido laiką, nenoriai skirstėsi ir vyko į namus.

S.D.

“Viltis” dr-jos pirm. Algirdas Matulionis aptaria *Dirvos* leidimo reikalus su Irena Kriaučeliūniene Čikagos tautininkų gegužinės metu liepos 14 d. Ateitininkų namų ažuolyne.

Vyt. Jasinevičiaus nuotr.

PREZIDENTAS APDOVANOJO ISTORINIŲ KŪRINIŲ AUTORIUS

Valstybės dienos išvakarėse Prezidentūroje iškilmingai pagerbti žinomi rašytojai - Mindaugo karūnavimo ir Lietuvos valstybės 750 metų jubiliejui skirto literatūrinio konkurso laureatai.

Prezidentas pasveikino konkurso pagrindinę premiją laimėjusį poetą Vladą Braziūną, rašytojus Juozą Glinskį, Tautvydą Galinį, Marių Ivaškevičių ir Petrą Dirgėlą.

“Rašytojus laikau bendruomene, galinčia pozityviai veikti visuomenę, stiprinti jos savigarbą ir pasitikėjimą, ugdyti sąmoningumą. Jūsų - kultūros ir meno žmonių - balsai visada išskyla svarbiausiais visuomenei permainų laikais”, - sakė valstybės vadovas.

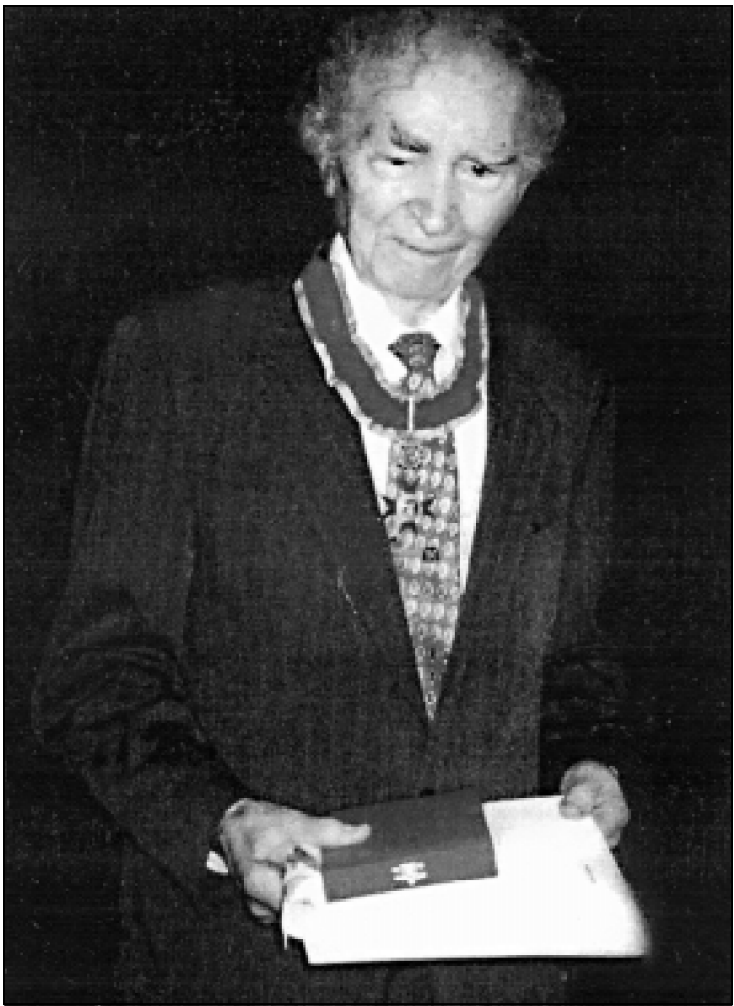
Dėkodamas istorinių kūrinių autoriams, V.Adamkus išreiškė viltį, kad svarstant esminius tautos kultūros ir Lietuvos valstybės klausimus, rašytojai tęs kūrybingą, moraliai stiprinantį dialogą su savo tauta, Lietuvos visuomene.

Poetui V.Braziūnui įteikta 12 tūkst. Lt premija už poemą “Karilionas tūkstančiui ir vienai aušrai”. Perpus mažesnio dydžio premijas pelnė dramaturgas J.Glinskis už dramą “Vieno tėvo vaikai” apie vieno žemdirbio šeimos istoriją, T.Galinis už dramą “Lietuvos tilto atsiminimai” apie Vinco Kudirkos asmenybės fenomeną, prozininkas P.Dirgėla už kino pjesę “Begalybės riba” apie Lietuvos Statuto kūrėjus bei jaunosios kartos rašytojas Marius Ivaškevičius už kino scenarijų “Purpuriniai dūmai” Holokausto tema. Autoriams įteikti ir V.Adamkaus vardiniai parkeriai, informuoja ELTA.

Premijuotų kūrinių meninę vertę aptaręs konkurso vertinimo komisijos narys profesorius Donatas Sauka išreiškė norą, kad konkursas būtų ne vien laureatų pamaloninimas, bet ir “smigtelėjimas” į žmonių sąmonę, jausmus, kad būtų atkurtas istorinis pagrindas, kurio turėtų laikytis lietuvių inteligentija.

Po apdovanojimo prozininkas ir dramaturgas M.Ivaškevičius siūlė ir toliau tęsti šį literatūros konkursą, kad būtų matyti istorijos suvokimo ir tautiškumo kaita. “Kai tik pradedama kalba apie istoriją, nuleidžiamos akys, lyg istorija būtų koks paminklas ar negyvėlis. Mene reikalingas suvokimas, kad istorija yra gyvybė, kurią menininkas turi pateikti įdomiai, šiuolaikiškai. Būkime įdomūs su savo istorija ne tik patys sau, bet ir pasauliui”, - kalbėjo jaunajai kartai atstovaujantis rašytojas.

Pasak prozininko P.Dirgėlos, Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos surengto konkurso sąlygos buvusios sunkios, kūriniai rašyti ne vienus metus, tačiau piniginės premijos neturi įtakos meninei išliekamajai vertei. Rašytojas sakė tikįs, kad premijuoti tekstai neliks pusiaukelėje ir ras vietą Lietuvos tūkstantmečio minėjimo programoje - bus išleistos knygos, sukurti kino filmai ir spektakliai.

Poetas Bernardas Brazdžionis su popiežiaus ordinu.

KARDINOLAS GUODŽIA B.BRAZDŽIONIO ARTIMUOSIUS

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis maldauja Viešpatį sušvelninti išsiskyrimo skausmą velionio Bernardo Brazdžionio artimųjų širdyse.

“Su meile ir malda palydime poeto Bernardo Brazdžionio vėlę į Amžinojo Tėvo namus. Pripildęs mūsų Tautos aruodus savo gražiausių giesmių, palikęs doro žmogaus, lietuvio, uolaus krikščionio pavyzdį žemėje, tebus jis amžinai laimingas ten, kur nuolat krypo jo poetiška mintis ir siela”, - rašoma Jo Eminencijos kardinolo A.J.Bačkio paguodos žodyje.

Maldaudamas Viešpatį sušvelninti išsiskyrimo skausmą, Kardinolas guodžia velionio artimuosius poeto žodžiais:

*“Tu ir pro mirtį, ir pro mirtį, ir pro rudenį praeisi,
Ir pro kapus - ir pro kapus - ir pro kapus...
Ir tavo žemė puošis vėl žiedais ir vaisiais,
Ir tavo vardas amžinų vardų padangėj bus!”*

Kalifornijoje liepos 11-ąją miręs poetas Bernardas Brazdžionis bus laidojamas Kauno Petrašiūnų kapinėse liepos 31 dieną. Karstas su poeto B. Brazdžionio palaikais į Vilniaus oro uostą bus atskraidintas liepos 28 dieną, primena ELTA.

IŠ CHEMIJOS OLIMPIADOS LIETUVOS MOKSLEIVIAI PARSIVEŽĖ MEDALIUS

Groningene (Olandija) vykusioje 34-ojoje moksleivių tarptautinėje chemijos olimpiadoje visi Lietuvos komandos nariai užėmė prizines vietas.

Dvyliką kartą olimpiadoje dalyvavusiai Lietuvos komandai atstovavo Biržų Saulės gimnazijos moksleivis Paulius Tamošiūnas, Vilniaus tikslųjų, gamtos ir technikos mokslų licėjaus moksleiviai Jonas Bačelis ir Jonas Kubilius bei Alytaus Volungės vidurinės mokyklos moksleivis Gintautas Bagdžiūnas.

Lietuvos moksleiviai pasirodė ypač sėkmingai, visi komandos nariai laimėjo medalius: P. Tamošiūnas ir J. Bačelis - sidabro, J. Kubilius ir G. Bagdžiūnas - bronzos. Tai

pirmas atvejis per visą Lietuvos dalyvavimo tarptautinėse moksleivių olimpiadose laikotarpį, kai medalius laimi visi komandos nariai, informavo Eltą Švietimo ir mokslo ministerija.

“Olimpiados užduotys buvo nelengvos, reikėjo atlikti tris chemijos eksperimentus ir išspręsti 10 teorinių uždavinių”, - sakė komandos vadovas, Vilniaus universiteto profesorius Eugenijus Butkus.

Moksleivius olimpiadai rengė VU Chemijos fakulteto dėstytojai, darbui vadovavo prof. E. Butkus ir docentas Rimantas Raudonis.

Moksleivių tarptautinėje chemijos olimpiadoje dalyvavo 227 moksleiviai iš 57 pasaulio šalių.

Tradicinės lietuvių architektūros galima pamatyti Trakų nacionaliniame parke. Nuotraukoje - Kariotiškių palivarko gyvenamojo pastato drožiniai.

V. Neliubino nuotr.

PRASIDĖJO APPLE KURSAI LIETUVOS MOKYTOJAMS

Liepos 15 d. Lietuvoje prasidėjo dvyliktoji APPLE mokytojų kvalifikacijos tobulinimo kursų vasara. Ypatingą dėmesį kursų dalyviai šįmet skirs mokymo programų ir mokytojų vertinimui.

Pedagogų profesinės raidos centre Vilniuje mokytojai dalyvaus Švietimo vadybos, pradinio ugdymo, mokyklos ir šeimos bendradarbiavimo, smurto prieš vaikus prevencijos ir kt. darbo grupėse. Švietimo informacinių technologijų centre bus dėstomos kompiuterinio raštingumo, pamokų tvarkaraščio “Mimosa” sudarymo paskaitos. Šventosios poilsio namuose “Akimirka” vyks “Vilties” bendrijos organizuojami APPLE specialiosios pedagogikos kursai, skirti specialiesiems pedagogams, dirbantiems su sunkią proto ir kompleksinę negalią turinčiais vaikais.

APPLE kursai, seminarai, konferencijos taip pat vyks įvairiuose Lietuvos regionuose: Kaune, Šilalėje, Ventoje, Simne ir kt. Iš viso APPLE kursuose dalyvauja per 400 pedagogų iš įvairių Lietuvos miestų, informavo Eltą Švietimo ir mokslo ministerija.

APPLE (“Amerikos pedagogų talka Lietuvos švietimui”) pirmąjį mokytojų kvalifikacijos kėlimo seminarą surengė 1991 m. Seminarais siekiama, kad jų dalyviai įgytas žinias ir gebėjimus pritaikytų vietinėse mokyklose, žiniomis pasidalytų su kolegomis, mokyklų vadovais, moksleiviais ir jų tėvais.

Mokytojų pageidavimu, vykdomos ir tęstinės, kelerius metus plėtojamos rizikos vaikų, pedagoginių tyrimų programos. Tęstiniai kursai yra sulaukę gerų ir mokytojų, ir lektorių įvertinimų. Mokytojų teigimu, tęstiniai kursai yra naudingesni, labiau keičiantys jų pačių darbo kokybę, nes per užsienio kolegas įgyta patirtis iš karto siejama su konkrečia mokytojų darbo patirtimi.

Doloresa Kazragytė

VI

LIUDVIKA BUVO GRAŽI

- Buvau graži. Niekada nebenorėčiau. Ačiū Dievui, praėjo viskas, - sako 45-erių metų Liudvika, atrėmusi savo ramentus į suolelį.

Sėdime daugiaaukščių apsuptame, į tūkstančius kiemų panašiam kieme. Jaučiame - pavasaris ateina: baltais debesėliais, nenusakomu dangaus vaiskumu džiugindamas, šviesesniais vakarais malonindamas. Liudvika dar labai daili, ypač kai taip prisimerkusi šypsosi. Gyvena kaimynystėje. Stebiu ją seniai. Nors be “labas, labas” daugiau ir nesikalbėdavome. Kartą labai tyliai paprašė paskolinti 100 litų. Atidavė tiksliai tą dieną, kaip ir žadėjo atiduoti. Taip artimiau susipažinome.

Liudvika - invalidė. Be vienos kojos. Keistai sutraukta. Tik veidas ir rankos kaip normalaus žmogaus. Buvo ištekJusi. Vyras triukšmingas girtuoklis, santechnikas, geros širdies, mylėjo šunis, kates, žaisdavo su vaikais krepšinį kieme. Tik kalba jo buvo neaiški, kojos apautos ortopediniais batais. Mirė prieš keletą metų. Liudvika turi dukterį.

- Kai vyras mirė, palengvėjo. Dukra, ačiū Dievui, sveika ir ne gražuolė. Normali mergaitė. Niekuo neišsikirianti. Gal viskas bus gerai. Vacys keldavo skandalus, daužydavo indus, kėdes, išgėręs turėdavo išsisiausti. Išėdavome mudvi su Birute pas kaimynę ir pralaukdavome, kol atgulęs bet kur užmigs kaip negyvas. Toks jis buvo - primityvus, nesivaldantis. Bet geros širdies. Gailestingas. Kai man operavo koją, kai nupjovė, jis gulėjo su rankos trauma. Slaugė mane, prižiūrėjo. Ligoninėje ir susipažinome. O paskui pasiūlė tuoktis. IštekJau. Toks geras. O aš kam reikalinga? Taip ir prasidėjo mano antroji gyvenimo dalis: operacija, vedybos. O pirmoji... Neduok Dieve, - nutyla. Žiūri prisimerkusi į dangų.

- Tada, kai buvai jauna ir graži? - klausiu atsargiai.

- Tada... Einam pas mane. Parodysiu, kokia buvau.

Lipame į trečią aukštą. Lėtai, bet sklandžiai, seniai išmankštintais judesiais Liudvika kopia aukštyn: taukš taukš - ramentukai, op! - kojėlė, ir vėl taukš taukš... op!

Butas dviejų kambarių. Kaip ir priklauso tokiems - ant

skurdo ribos, o gal truputį “virš” ribos. Švaru. Jokių nemalonių kvapų. Sėdime ant senos, dar kreditan kažkada pirktos “Mituvos”. Didelis odiniais viršeliais albumas, gintarais išpuoštas. Atverčia lapą.

Nejučia žagteliu ir gaudydama orą sakau:

- Liudvika! Kokia tu graži! O-o! Kokia graži!

Tokios gražios merginos niekada nebuvau mačiusi. Žado netekau. Nuotrauka nespelvota ir ne kažin kokia, bet kas tame veide?.. Tas išlenktas kaklas, išdidus ir laisvas žvilgsnis, garbanos be tvarkos išsidraikiusios, kakta aukšta, antakiai ne lenkti, o aštriu kampu apgaubę skvarbias akis, lūpos išdidžios. O kojų grakštumas, o figūra!

- Užteks. Nebežiūrėk, - užverčia skubiai albumą, - bjaurūs prisiminimai. Nieko tada nesupratau. Grožis pavojingas.

- Liudvika, jau tuoj penkios. Einu į mišias. Ar galėsiu užteiti dar? Papasakosi man, kas tau nutiko. Jei nori, žinoma.

- Kodėl ne? Bet... ar negaliu eiti kartu su tavim? Seniai bebuva, - susijuokia, - žinai, kiek? Gal 20 metų...

- Tai einam! Kada nors reikia pradėti, ar ne?

Nuklibikščiavom. Padėjau atsisėsti paskutiniame suole. Žmonių nedaug. Ramu. Atsisėdau toliau. Gal ir negerai, bet stebėjau Liudviką. Tik kad nebuvo ką stebėti. Kai užgrojo vargonai, Liudvika padėjo galvą ant suolo priešais ir nepakėlė jos iki mišių pabaigos. Tarpais krūptelėdavo pečiai. Verkė. Ji nejudėjo, neieškojo nosinės, ašaros kapsėjo ant grindų. Visi išėjo. Dar palaukiau. Priėjau. Pakėlė užvertas akis. “Einam” tepasakė.

Ėjome tylėdamos. O prie namų: “Tai užaik. Papasakosiu, kaip tapau tokia”.

Vėl virtuvė. Arbata.

- Jaunystė buvo pragaras. Bernus iš proto variau, šokti mėgau, siausti, erzinti kaip ragana mokėjau. O vienas, Donatas, nepasidavė. Rasą įsimylėjo. Pilką pelę. Kai tik ji atėjo į paskutinę klasę, tuoj liovėsi mane šokdinęs. Rasą įsimylėjo. Ašėjau iš proto. Neapkenčiau. Vien blogo linkėjau. Visokius, kokius tik žinojau, užkeikimus burbėjau. Jei būtų proga, būčiau ją po traukiniu,

į šulinį įstūmusi. Baisus pavydas. Velniška aistra. Jiedu iškėlė vestuves. Mane pakvietė. Aiškiai šaukė širdis: “Neik! Bus blogai. Palik juos!” Kur tau. Išsipuočiau kaip bejman-dama ir nuėjau. Šokau kaip paklaikusi, kvatojau kaip šmėkla, šėlau kaip ragana ir išgėriau kaip niekad daug.

Kažkas vakare suriko: “Lipam į varpinės bokštą! Kas nebijo?!” Žinoma, aš. Lipam. Visi. Ir Rasa su Donatu. Pakilo vėjas. Iki pusės užlipome, kiti suka atgal. Audroti debesys, bokštas kaukia, šiurpu. Suknelė plaikstosi, rodos, tuoj nudraskys vėjo siutas.

- Sustok, Liudvika - šaukia visi. - Nebelipk! Tamsu! Sustok!

Kur tau. Kariuosi, braunuosi į viršūnę. Nebejutau nieko, tik kažkokią jėgą: pirmyn, pirmyn. Viršuje kiaurymė.

Atsistojau prie krašto. Visas pasaulis vėjo, debesų šėlsmas. “Ei! - šaukiu. - Bailiai! - šaukiu kaip išprotėjusi. - Aš užlipau! Aš!”

Ranka slystelėjo. Ir... nebeatsimenu nieko. Tik vėją, tamsą, bejausmį stingulį. Atsibudau ligoninėje. Visa gipse. Ir viskas. Po to - komplikacijos. Teko nupjauti koją, stuburas, liemuo kažkaip susitraukė, sveikoji koja sutrumpėjo.

Daug turėjau laiko mąstyti. Viską sudėlioju “į lentynas”. Nurimo širdis. Pasenau per kelis mėnesius. Nekeikiau Dievo. Supratau - aš kalta. Puikybė. Aklumas. Savimeilė. Tarytum negirdėjau širdies. O juk ji kalbėjo.

Ačiū Dievui, Birutė nėra graži. Pavojingas grožis.

Prisiminiau, Liudvikai kalbant, keletą savo pažįstamų. Buvo gražuolės, o nelaimingos skyrybos, vėl vedybos, antros, trečios. Vaikai nuo kelių vyrų ar visai be vaikų. Grožis apvyto. Vienišos. Lyg ir protingos, lyg ir kvaištelėjusios. “Taigi, - galvoju gulėdama vakare savo siauroje, beveik kareiviškoje lovelėje, - grožis ne tavo nuopelnas, gražuole, o dovana. O dovaną reikia branginti, saugoti, valyti dulkes, nesudaužyti, nerodyti bet kam...

“Prašyk Dievo išminties, o ne grožybių”, - prisiminiau savo močiutės dažnai kartojamus žodžius.

Sudie!

Iš knygos “Kasdienybės rožinis”. Kaunas, 1999

Dygūs kaktusai Clevelando Rockefeller parko šiltnamyje.
G.Juškeno nuotr.

IVAIRENYBĖS

“VISUOTINIAI MOTERŲ RINKIMAI”

Žinomiausios Lietuvos moterys - politikės, verslininkės, žurnalistės, menininkės - pretenduoja tapti akcijos “Visuotiniai moterų rinkimai” nugalėtojomis. Likus dešimčiai dienų iki balsavimo rezultatų paskelbimo liepos 25 dieną, ryškėja lyderės trylikoje nominacijų.

Kaip informuoja ELTA, realiausia kandidatė į Metų moters titulą - Kristina Butrimienė-Brazauskienė, šimet ištekJusi už premjero A. Brazausko. Kita kandidatė - Lietuvos televizijos direktorė Rita Miliūtė, pelnusi simpatijas “už puikų sukimąsi iš padėties be išeities”. Į šį titulą taip pat pretenduoja operos dainininkė Daina Bilevičiūtė, finansų ministrė Dalia Grbauskaitė ir dainininkė Kristina Orbakaitė.

Labiausiai Lietuvoje nusipelnusia moterimi pripažįstama ponia Alma Adamkienė, organizuojanti labdaros akcijas vaikams. Pirmąją šalies damą vejasi politikė Kazimiera Prunskienė ir verslininkė Elena Leontjeva.

Moters, labiausiai užsienyje garsinančios Lietuvą, titulą rinkėjai linkę pripažinti Violetai Urmanavičiūtei-Urmanai už pasaulinio garso koncertus ir pripažinimą. Antroje vietoje - dviratininkė Diana Žiliūtė, trečioje - šviesaus atminimo ambasadorė Ugnė Karvelis.

Labiausiai verta Lietuvos prezidentės posto, rinkėjų nuomone, galėtų būti Seimo narė Kazimiera Prunskienė. Jai nusileidžia verslininkė E.Leontjeva ir finansų ministrė Dalia Grybauskaitė.

Stilingiausia moterimi lietuviai linkę vadinti Prezidento žmoną A.Adamkienę, kiek mažiau - verslininkę E.Leontjevą ir aktorę V.Mainelytę. Balsingiausia moterimi pretenduoja tapti operos dainininkė V.Urmanavičiūtė-Urmana, didele balsų persvara lenkianti Ingą Valinskienę, Rositą Čivilytę, Dainą Bilevičiūtę ir Nijolę Oželytę.

Žymiausių televizijos moterų penketo lyderė - aktorė Kristina Kazlauskaitė, taip pat TV laidų vedėjos Gražina Sviderskytė, R.Pečiulienė, Edita Mildažytė ir Vilma Čereškienė.

Į labiausiai visuomenės “normų” nepaisančios moters vardą pretenduoja aktorė N.Oželytė - “už darymą ir sakymą kas šauna į galvą”. Ją vejasi Zita iš Mažeikių (akt. K.Kazlauskaitė), demonstruojanti “protingumą, kuris nepridera moteriai”.

Geriausia moterų organizacija pretenduoja tapti Moterų informacijos centras už lygių galimybių kovą. Antroje vietoje - moterims pagalbą teikiantis Moterų krizių centras.

RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGPJŪČIO 18 d. BALFo piknikas dėl nepalankių aplinkybių yra atšaukiamas.

RUGSĖJO 8 d., 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 22 d., 5 v.v. Dievo Motinos parapijos svetainėje įvyks Clevelando ateitininkų susirinkimas ir vaišės.

RUGSĖJO 29 d., Lietuvių dienos metu Teatras “Žaltvykslė”: Žemaitės komedija “Trys mylimos” vyks Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės valdyba.

SPALIO 19-20 dienomis dailininko Rimo Laniausko ir stiklo menininko Jono Degučio meno darbų paroda Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Šeštadienį 6:00 v.v. iki 9:00 (atidarymas 7:00 v.v.) ir sekmadienį 11:00 v.r. iki 2:30 v.p.p. Rengia Korp! Giedra.

LAPKRIČIO 9 d., šeštadienį, “Exultate” choro 20-mečio jubiliejinis koncertas ir banketas.

LAPKRIČIO 17 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, “Lietuvos Dailės Muziejaus Ansamblio Kanklės” koncertas. Rengia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba.

2003 m.

VASARIO 16 d. Nepriklausomybės Šventės Minėjimas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

BALANDŽIO 27 d. Lietuvių Meno Ansamblio “Dainava” koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės Valdyba.

Upon the departure of

PAUL V. VOINOVICH

to his heavenly Father,
we express the deepest of sympathies to his wife
CHRISTINE and CHILDREN, to our dear friend
SENATOR GEORGE VOINOVICH,
the VOINOVICH family, relatives and friends.

*LITHUANIAN AMERICAN COMMUNITY
OF THE USA, Inc.
Cleveland Chapter*

A. † A.

VALEI NEMICKIENEI

Amžinybėn iškeliavus, vyrą dr. BRONIŲ, sūnus:
BRONIŲ, KĘSTUTĮ, JURGĮ su šeimomis bei
artimuosius nuoširdžiai užjaučiame
ir liūdime drauge.

*Bronė Miklienė
Auksė ir Rimas Vaičiaičiai
Rūta ir Andrius Pužauskai*

Į AMŽINYBĖS ARUODUS

*Mirga Kižienė
(1936-2002)*

Š. m. liepos 4 dieną amžiams užmerkė akis **Mirga Kižienė**, pakirsta širdies smūgio. Liepos aštuntos dienos vakare Jakūbauskų laidotuvių namuose su gražiai pašarvota Mirga atsisveikinti susirinko didokas būrys, jo tarpe daugybė skautiškais uniformomis apsirengusių skautininkių. Atsisveikinimo programą paruošė Clevelando skautininkių draugovė, kurios ilgametė narė buvo a.a. Mirga. Programos vedėja v.s. Nijolė Kersnauskaitė pakvietė sk. Aureliją Balašaitienę tarti atsisveikinimo žodį skautininkių draugovės vardu. Kalbėtoja pareiškė gilią užuojautą velionės vyrui Džinarui, sūnums Antanui, Edvardui, Ričardui ir keturiems vaikaičiams bei visiems artimiesiems. Po to ji trumpai nupasakojo Mirgos biografiją, pabrėždama velionės ištikimybę ir pasišventimą lietuviškam reikalui bei įgyvendinimą skautiškų idealų, tarnaujant Dievui, tėvynei ir artimui. 1936 metais gimusi ir augusi Šiauliuose, ji su pabėgėlių banga atsidadė Vokietijoje, vėliau atvyko Amerikon ir apsigyveno Clevelande. Nežiūrint nuotolio ir laiko bėgimo, jos dvasia išliko ištikima savo tolimai tėvynei. Baigusi Notre Dame kolegiją su bakalauro laipsniu pedagogikos srityje, ji neėjo mokytojauti vietinėse amerikiečių mokyklose, bet visą savo žinojimą ir mokslą pašventė lietuviybės išlaikymui. Ji ilgus metus dėstė Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje, buvo jos vedėja ir labai aktyviai reiškėsi skautiškoje veikloje, užsitarnaudama ir žalią skautininkės kaklaraištį. Ji trejus metus vadovavo Neringtos skaučių tuntui ir šiaip ėjo įvairias atsakingas pareigas ir padėjo organizuoti skautų vasaros stovyklas. Kalbėtoja savo atsisveikinimo žodį užbaigė savo sukurtomis eilėmis:

*Skiriu tau savo žodį paskutinį
su nupintais vainikais, gėlėmis.
Dedu karstan tau ilgesį tėvynės,
kurion vis tavo skrisdavo širdis.
Tu įplaukei į amžinybės uostą,
iškėlus amžiams vargas bures,
o mes čia likę galim pasiguosti,
Kad tam uostan atplauksime ir mes.*

Visi žinome, kad Mirga Kižienė buvo pakirsta žiauraus negalavimo, tai ji net devyniolika metų negalėjo vaikščioti, bet turėjo būti vežiojama kėdutėje su ratukais, ką ištvermingai ir ištikimai darė jos vyras Džinaras, ją ir sekmadieniais atveždamas į Dievo Motinos parapijos pamaldas.

Po A. Balašaitienės atsisveikinimo žodžio kalbėjo Nijolė Kersnauskaitė ir Jadvyga Klirienė, o po jų maldas ir giesmes pravedė kunigas Zaremba, skaitydamas Švento Rašto ištraukas. Pasibaigus religinei programai, skautininkės pusračiu susirikiavo aplink velionės karstą, susikabino rankomis ir sugiedojo tradicinę skautišką giesmę “Ateina naktis”.

Taip praradome vieną iš patriotiškiausių asmenų ir skautiško gyvenimo veikėjų. Tebūnie jai lengva Amerikos žemelė!

Aurelija M. Balašaitienė

DIRVAI AUKOJO

E.Steponis, Seven Hills, OH .. 25
V.Miškinis, Cleveland, OH 20
J.Šiupinys, Cleveland, OH 20
A.Jančiukas, Coldwater, MI 10
M.Mikonis,
Richmond Hts.OH 10
G.Žemaitis, Cleveland, OH 10
A.Gustaitis, Los Angeles, CA .. 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame.*

ĮVAIRENYBĖS

Parlamentarai posėdžiaus atnaujintoje salėje

Lietuvos Seimo plenarinių posėdžių salėje įsikūrė statybininkai. Jie, kol atostogauja parlamentarai, planuoja suremontuoti pagrindinę įstatymų leidėjų darbo vietą. Seimo plenarinių posėdžių salės remontas, kainuosiantis per 720 tūkst. litų, vyks iki rugpjūčio 23 dienos. Darbus atlieka birželio mėnesį viešą konkursą laimėjusi uždaroji akcinė bendrovė “Kortas”, praneša ELTA. Pasak Seimo kanceliarijos Bendrųjų reikalų departamento vadovo Antano Dimaičio, tokiu būdu bus pagerintos Seimo narių darbo sąlygos. Tačiau planuojama apsiriboti tik plenarinių posėdžių salės remontu.

Parlamentarų darbo vietose bus įrengta nauja balsavimo sistema, kuri buvo įgyta Vilniaus šiuolaikinio meno centre vykusiai NATO Parlamentinės Asamblėjos pavasario sesijai. Seimo kanceliarijos Informacijos technologijų departamento direktorius Jonas Milierius Eltai sakė, kad tai moderni “Philips” gamybos elektroninė balsavimo-diskusijų sistema, kuri kainuoja 800 tūkstančių litų. Ji yra geresnės kokybės, turi daugiau funkcijų. J. Milierius pastebėjo, kad per metus ši sistema jau buvo panaudota 450 kartų per įvairius svarbius šalyje vykusius renginius. Salėje bus pakeista per du dešimtmečius sudėvėta kiliminė danga. Pernai pirktą naują dangą jau kartą buvo patiesta NATO PA sesijos vykusioje salėje. Remonto metu numatoma pakeisti parlamentarų darbo vietų stalviršius. Diegiant naują įrangą, bus atnaujintas ir Seimo plenarinių posėdžių pirmininkų stalas.

Vaidinimėlis prie laužo šių metų Clevelando skautų iškyloje.
G.Juškeno nuotr.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports - visas - prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama.
telidanti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

✱ VASAROS PRAMOGOS ✱

- ✱ **Liepos 14 - rugpjūčio 31 d.** Clevelando Metroparkų zoologijos sodas laukia visų su foto aparatais. Tos varžybos yra skiriamos foto mėgėjams. Taisyklės ir varžybų dalyvių lapai yra gaunami zoologijos sode arba MARC's krautuvėse.
- ✱ **Liepos 24 d. vidurdienį** Cleveland Institute of Music, 11021 East Blvd., - "Lunch and Listen Recitals" - priešpiečiai ir rečitalis (nemokamas koncertas) Tel. 216/791-5000.
- ✱ **Liepos 24 d. 7-10 v.v.** baidarių plaukiojimas Hinkley ežere. Kaina 15 dol. Registruotis iš anksto tel. 216/341-1704. Išplaukiama nuo Hinckley Lake Boathouse.
- ✱ **Liepos 26 d. 7:30 v.v.** Cleveland Inst. of Music nemokamas koncertas - "Blue Ribbon Concerts at ENCORE School of Strings", Chapel at Western Reserve Academy, Hudson, OH. Tel. 216/791-5000.
- ✱ **Liepos 26 d. 8 v.v.** Canal Way Center Metroparke - The Townsman Jazz orkestro koncertas lauke. Atsivežkite savo suoliukus. Jei bus lietus, koncertas bus viduje. CWC pasiekiamas iš East 49th Str., Cuyahoga Heights. Tel. 216/206-1000.
- ✱ **Liepos 27 d. 10 v.r. - 4 v. p.p.** Tour de Necklace - Karolių kelionė dviračiais. Pradžia Brecksville Nature Center (įvaž. Rt. 82) į Valley Parkway, per Mill Stream Run Reserv. ir Rocky River Reserv. iki Huntington Reserv. ir Erie ež., viso 35 mylios. Registruotis tel 440/248-2326.
- ✱ **Liepos 25-28 d.** Vasaros golfo varžybos Clevelando Metroparkų aikštėse. Bus dvi klasės: atvira ir senjorų (nuo 50 m. amž.). Liepos mėnesio laimėtojai dalyvaus rugpjūčio 9-11 d. čempionate Manakiki golfo aikštėse. Informacija tel. 440/232-7242.
- ✱ **Liepos 28 d. 1:30-3 v.p.p.** sekmadienio popiečio pasivaikščiojimas su gamtininke Beth Stickley Metroparko North Chagrin Reserv. takais. Susitikti Strawberry Picnic Area. Įvaž. į NCR iš SOM Center Rd. (Rt. 91), Mayfield Vlg. Tel. 440/473-3370.
- ✱ **Liepos 28 d. 7:30 v.v.** Blossom Music Center, Cuyahoga Falls, Clevelando orkestro koncertas. Dirigentas John Williams. Bilietai 17-50 dol. Tel. 216/231-1111.
- ✱ **Liepos 30 d. 7:30 v.v.** The U.S. Air Force Band of Flight, nemokamas koncertas Cain parko Evans amfiteatre, Cleveland Heights, OH.
- ✱ **Liepos 30 d. 7:30 v.v.** Cleveland Inst. of Music nemokamas koncertas - "ENCORE School for Strings - Eric von Bayer Tribute Concert", Chapel at Western Reserve Academy, Hudson, OH. Tel. 216/791-5000.
- ✱ **Liepos 31 d. vidudienį** Cleveland Inst. of Music, 11021 East Blvd. "Lunch and Listen Ricitals" - "Priešpiečiai ir Rečitalis" (nemokamas koncertas). Tel. 216/791-5000.
- ✱ **Liepos 31 d. 1 v. p.p. ir 7:30 v.v.** du Glenn Miller orkestro koncertai, Cain parko Evans amfiteatre, Cleveland Heights, OH. Bilietai 13-17 dol.
- ✱ **Liepos 31 - rugpjūčio 4 d.** Senojo Pasaulio Festivalis East 185 th Str., North Collinwood prie-miestyje. Valandos: 5 v. p.p. - 11 v.v. trečiadienį ir ketvirtadienį, 5 v. p.p. - iki vidurnakčio, penktadienį ir šeštadienį; ir sekmadienį - nuo vidurdienio iki 10 v.v. Įėjimas nemokamas. Veiks Rytų Europos tautų kioskai su jų skaniais patiekalais ir gaiviais gėrimais. Bus įvairūs pasirodymai, šokiai ir muzika.
- ✱ **Rugpjūčio 2 d. 8:30 v.v.** Blossom Music Center, Cuyahoga Falls, Clevelando orkestro koncertas. Diriguos Leonard Slatkin. Vivaldi/Glennie, Sierra ir Mahler kūriniai. Bilietai: 16-48 dol. Tel. 216/231-1111.
- ✱ **Rugpjūčio 2-3 d. nuo 1 v. p.p. iki 10 v.v.** Vintage Ohio - Ohio vyno festivalis, Lake Farmpark, 8800 Chardon Rd., Kirtland, OH. Bilietai: vynų ragautojams 15 dol. iš anksto perkant arba prie įėjimo 18 dol. Negeriantiems šoferiams (Designated drivers) - 8 dol., kurie neragaus vyno, bet malšins troškulį vaisvandeniais. Bus parduodami valgiai ir stiklai vynui ragauti.
- ✱ **Rugpjūčio 3-4 d.** Dvynių šventė Twinsburg, OH. Paradas, varžybos, pasirodymai, fejerverkai, vaikų žaidimai ir pasilinksminimai. Šeštadienį 8 v.r. - 10 v.v., sekmadienį 9:30 v.r. - 7 v.v. Už R.B. Chamberlin Middle School, 10084 Ravenna Rd., Twinsburg, OH. Dvynių registracija 15 dol., įėjimas žiūrovams 2 dol. Tel. 330/425-3652.
- ✱ **Nuo dabar iki Darbo dienos** šventės galite aplankyti Clevelando Metroparkų zoologijos sodo šiltnamyje plazdenančius nuostabius drugelius. 3900 Wildlife Way, Cleveland, OH 44109. Tel. 216/661-6500.

Gerardas Juškėnas

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas **TAUPA@AOL.COM**
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)